

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1935 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag till omorganisation av riksgäldskontoret.

I skrivelse den 22 mars 1934 framlade fullmäktige i riksgäldskontoret för bankoutskottet förslag till vissa ändringar i riksgäldskontorets personalorganisation, som syntes fullmäktige nödvändiga med hänsyn till den alltjämt tilltagande arbetsbelastningen inom riksgäldskontoret. Detta förslag grundade sig i huvudsak på en utredning, som verkställdes av en av fullmäktige i december 1933 för ändamålet tillsatt kommitté. Sedan utskottet i skrivelse den 24 påföljande maj återremitterat ärendet till fullmäktige i främsta rummet för utredning angående frågan om riksgäldskontorets ledning, tillsatte fullmäktige den 7 juni 1934 en ny kommitté med uppgift att verkställa den av utskottet förordade undersökningen rörande riksgäldskontorets ledning och i samband därmed, i den mån så finnes erforderligt, underkasta frågan om riksgäldskontorets organisation i övrigt förnyad granskning samt därefter i god tid före 1935 års riksdags början till fullmäktige inkomma med förslag i ämnet.

Till ledamöter av denna kommitté utsågo fullmäktige sin ordförande fil. doktorn K. E. H. Hildebrand, tillika ordförande i kommittén, riksgäldsfullmäktige E. A. Hallin, A. Anderson och G. H. Andersson samt ordföranden och vice ordföranden i bankoutskottet vid 1934 års riksdag redaktören O. H. Åkerberg och direktören J. E. Leffler ävensom statssekreteraren i finansdepartementet G. H. Eriksson.

Efter fullgjort uppdrag har denna kommitté, benämnd riksgäldskontorets organisationskommitté, till fullmäktige avlämnat ett den 5 december 1934 dagtecknat förslag till vissa förändringar i riksgäldskontorets organisation. Kommitténs förslag är bilagt detta utlåtande.

På anmodan av fullmäktige har lönenämnden för riksdagens verk den 18 december 1934 avgivit yttrande över kommitténs förslag.

I skrivelse till bankoutskottet den 18 januari 1935 hava fullmäktige — med överlämnande av organisationskommitténs utlåtande samt avskrift av lönenämndens yttrande — framlagt förslag till omorganisation av riksgäldskontoret, vilket i huvudsak ansluter sig till kommitténs förslag.

Organisationskommitténs förslag är uppdelat i två huvudavdelningar, avseende den ena riksgäldskontorets ledning och den andra verkets organisation i övrigt, varjämte uppgifter lämnats angående kostnaderna för förslaget genomförande.

Riksgäldskontorets ledning.

Beträffande den nuvarande organisationen av riksgäldskontorets ledning stadgas i § 9 reglementet för riksgäldskontoret följande:

»Fullmäktige utse inom sig två deputerade, en förste och en andre, vilka det åligger att i överensstämmelse med detta reglemente samt de beslut och föreskrifter, som fullmäktige meddela, leda arbetet med upplåningen för statens räkning och förvaltningen av statsskulden, anordna medel till av fullmäktige beslutade eller eljest bestämda utbetalningar, föredraga ärenden inför fullmäktige, tillse utförandet av fullmäktiges beslut, utöva tillsyn över arbetet inom riksgäldskontoret samt i allmänhet handhava den löpande förvaltningen, fullmäktige dock obetaget att, där så prövas lämpligt, till annan fullmäktig än deputerad anförtro fullgörande av visst uppdrag rörande förvaltningen.

Förste deputeraden utses omedelbart efter det val av fullmäktige förrättats av riksdagens valmän och utövar därefter sin befattning, till dess nytt val av fullmäktige under nästföljande år ägt rum. Andre deputeranden utses för kortare period.

Fördelningen mellan deputerade, av vilka förste deputeraden har daglig tjänstgöringsskyldighet, av dem gemensamt tillhörande göromål bestämmes av fullmäktige.

Förste deputeraden äger att för sjukdoms- eller annat laga förfall eller för enskilda angelägenheters besörjande bevilja tjänstemännen ledighet under högst fjorton dagar, ävensom meddela föreskrift om tjänstens uppehållande intill fullmäktiges nästa ordinarie sammankomst. Han utövar jämväl beträffande vården av kontorets värdepapper det uppdrag, tjänstgöringsordningen i sådant avseende innehåller.

Förste deputeraden äger att under en och en halv månad årligen åtnjuta ledighet utan avdrag å arvodet. Till den bland fullmäktige, som utses att under sådan ledighet bestrida förste deputeradens befattning, utgår ersättning med belopp, motsvarande dennes arvode för ifrågavarande tid.

Därest förste deputeraden förut innehar tjänst å rikets stat, är han skyldig att frånträda därmed förenad avlöning, så länge han uppbär arvode såsom förste deputerad.

Fullmäktige må vara obetaget att, om sådant finnes behövt för lånetransaktioner, utse ombud för bedrivande av därvid erforderliga underhandlingar.»

Det må framhållas, att enligt långvarig praxis fullmäktiges ordförande intager en ledande ställning inom riksgäldskontoret såväl vid låneförhandlingar som vid handläggningen av andra viktigare angelägenheter.

Enligt § 20 reglementet för riksgäldskontoret åtnjuter fullmäktiges ordförande såsom arvode 6,000 kronor samt var och en av de övriga fullmäktige 4,000 kronor årligen. Fullmäktiges deputerade äga härjämte uppbära särskilda årliga arvoden, som utgå med 10,000 kronor till förste deputeraden och 3,000 kronor till andre deputeraden.

I sin ovanberörda skrivelse den 24 maj 1934 anförde 1934 års bankoutskott bland annat, att med hänsyn till den såväl kvalitativt som kvantitativt inträdda ökningen av riksgäldskontorets arbetsuppgifter frågan om riksgälds-

kontorets ledning syntes i lika hög grad som frågan om personalorganisationen erfordra en lösning, som tillgodosåge effektiviteten och ändamålsenligheten i verkets förvaltning. Enligt utskottets mening syntes med fog kunna ifrågasättas, huruvida deputeradeinstitutionen i sin nuvarande form vore fullt tillfredsställande i angivna avseenden. Enligt utskottets mening borde ifrågasvarande spörsmål göras till föremål för en ingående undersökning.

Efter att hava lämnat en redogörelse för den hittillsvarande utvecklingen beträffande riksgäldskontorets ledning från organisation med kommissarier till organisation med deputerade har riksgäldskontorets organisationskommitté framhållit, att det nuvarande systemet på grund av tidsförhållandena visat sig ej vara fullt tillfredsställande, till följd varav det syntes vara nödvändigt att vidtaga åtgärder för tillgodoseende för framtiden av riksgäldskontorets oavvisliga behov av en sakkunnig och erfaren ledning. Kommittén har i sådant syfte föreslagit inrättande av en befattning såsom förvaltningschef, kallad riksgäldsdirektör, vilken befattningshavare, avsedd att träda i stället för den nuvarande förste deputeraden, borde besitta höga kvalifikationer i olika avseenden och vara väl insatt i frågor, som berörde riksgäldskontoret. För vinnande av största möjliga garanti för chefspostens besättande på bästa sätt har kommittén efter ingående prövning tillstyrkt bemyndigande för riksgäldsfullmäktige att inom eller utom sin krets utse riksgäldsdirektören, och har kommittén i detta avseende hänvisat till att sådan befogenhet lämnats bankofullmäktige i fråga om vice riksbankschefen. Riksgäldsdirektören skulle tillsättas för en tid av högst tre år. — Såsom arvode för riksgäldsdirektören har kommittén föreslagit 25,000 kronor för år med rätt för fullmäktige att, därest riksgäldsdirektören utsetts utom fullmäktiges krets, därutöver tillerkänna honom ett tilläggsarvode, uppgående till högst fullmäktigarvodet.

Enligt kommitténs förslag skulle fullmäktige till ersättare för riksgäldsdirektören att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne förordna för ett år i sänder en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkallade, skulle kunna utse en fullmäktig till ersättare. — Ersättare, som vore tjänsteman i verket, syntes lämpligen utöver sin ordinarie lön böra uppbära ett årsarvode av 1,000 kronor samt vid tjänstgöring under riksgäldsdirektörens semester och vid längre förfall för denne ett månatligt tjänstgöringsarvode av 500 kronor. Om vid något tillfälle fullmäktig utsåges till ersättare, skulle fullmäktige fastställa särskild ersättning för honom.

I avsikt att giva fastare form åt nuvarande praxis i fråga om viktigare ärendens beredning och handläggning har kommittén föreslagit inrättande av ett arbetsutskott, bestående av tre ledamöter: fullmäktiges ordförande och riksgäldsdirektören såsom självskrivna och en tredje, utsedd för ett år i sänder av och inom fullmäktige. Befattningen som andre deputerad skulle i samband därmed bortfalla. — Enligt kommitténs förslag skulle det nuvarande extra årsarvodet å 2,000 kronor till fullmäktiges ordförande med hänsyn till hans deltagande i beredningsutskottets arbete höjas till 3,500 kronor för år samt den av fullmäktige utsedde tredje ledamoten av utskottet äga uppbära ett arvode av

3,000 kronor för år, motsvarande det nuvarande arvodet till andre deputeraden. Något särskilt arvode skulle ej utgå till riksgäldsdirektören för hans ledamotskap i arbetsutskottet.

Lönenämnden för riksdagens verk, som ej ansett det tillkomma densamma att yttra sig över kommittéförlaget i vad det rör organisationen av ledningen för riksgäldskontoret, har såsom sin mening uttalat, att med hänsyn till de stora anspråk, som måste ställas på riksgäldskontorets ledning, de av kommittén föreslagna avlöningsförmånerna syntes lämpligt avvägda.

För egen del hava *fullmäktige i riksgäldskontoret* i sin ovanberörda skrivelse den 18 januari 1935 anført i huvudsak följande:

Den av kommittén föreslagna omorganisationen av riksgäldskontorets ledning funne fullmäktige för sin del lämplig och väl ägnad att tillgodose verkets intressen. Med den under de senare åren i hög grad ökade upplåningen för statens räkning och den utvidgning av riksgäldskontorets verksamhet, som även i övrigt ägt rum, hade det blivit av allt större vikt, att chefskapet för verket utövades av en person med sakkunskap och erfarenhet inom områden, som tillhörde kontorets verksamhet. Fullmäktige ville visserligen vitsorda organisationskommitténs uttalande, att fullmäktige hittills haft förmånen att inom sin krets kunna finna en förste deputerad, vilken varit lämpad för uppdraget och kunnat ägna den erforderliga tiden däråt, men funne i likhet med kommittén den nuvarande ordningen ej innebära tillräcklig trygghet för att en sådan person städe skulle vara att finna bland de av riksdagens valmän utsedda fullmäktige. Fullmäktige ansåge därför den av kommittén föreslagna befogenheten för fullmäktige att jämväl utom sin krets utse en chef för verket vara väl motiverad och i hög grad ägnad att öka säkerheten för att alltid till chef kunna erhålla en lämplig och kvalificerad person.

Då med den föreslagna ordningen för utseende av riksgäldsdirektören denne komme att vara tjänsteman, syntes det fullmäktige i likhet med kommittén naturligt, att den ersättare för riksgäldsdirektören, som hade att vid semester och annat förfall för denne fullgöra hans åligganden, i regel vore tjänsteman i verket. Då emellertid förhållanden kunde tänkas inträffa, som gjorde att det ej vore lämpligt att utse en tjänsteman till ersättare, borde fullmäktige i sådana fall äga att därtill utse en fullmäktig. Mot kommitténs förslag, att ersättaren skulle utses för ett år i sänder, vore från fullmäktiges sida ej något att erinra. Därest vid något tillfälle skulle inträffa, att såväl riksgäldsdirektören som ersättaren hade förfall, borde fullmäktige givetvis äga att utse en tillfällig ersättare.

Kommitténs förslag att giva bestämdare form åt nuvarande praxis i fråga om viktigare ärendens beredning och handläggning genom inrättande av ett arbetsutskott syntes fullmäktige lämpligt och väl motiverat. Inom fullmäktige hade emellertid ifrågasatts den ändringen i kommitténs förslag beträffande utskottet, att den tredje ledamoten därav borde kunna utses även för kortare tid än ett år. I sådant fall borde de blivande bestämmelserna om arbetsutskottet formuleras så, att ifrågavarande ledamot skulle utses på viss tid, högst ett år i sänder. Vid övervägande av detta ändringsförslag hade fullmäktige funnit sig kunna godtaga detsamma.

Med avseende å de av kommittén ifrågasatta löneförmånerna ville fullmäktige för sin del instämma i lönenämndens uttalande och därvid särskilt framhålla, att den föreslagna avlöningen till riksgäldsdirektören, på vilken, såsom ovan angivits, mycket stora krav måste ställas, enligt fullmäktiges mening ej kunde anses för högt tilltagen. Den vore ock avsevärt lägre än den avlöning, som utginge till såväl riksbankschefen som vice riksbankschefen.

Enligt fullmäktiges mening syntes för riksgäldsdirektören lämpligen böra tillämpas enahanda bestämmelser i fråga om pension, som gällde för förste deputeraden i riksbanken (riksbankschefen).

I fråga om semester och tjänstledighetsavdrag för riksgäldsdirektören syntes kunna tillämpas de bestämmelser, som gällde för vice riksbankschefen. I enlighet härmed skulle riksgäldsdirektören äga åtnjuta semester under 45 dagar årligen; för tid, varunder han av sjukdom är hindrad att tjänstgöra, skulle å hans arvode göras avdrag av 20 kronor för dag.

Fullmäktige hava bilagt sin skrivelse en av organisationskommitténs sekreterare utarbetad promemoria, belysande kommitténs förslag angående arvode åt riksgäldsdirektörens ersättare, vilken promemoria är av följande innehåll:

»Inom såväl kommunikationsverken som den civila statsförvaltningen finnas såsom ställföreträdare för cheferna utsedda tjänstemän i 30:e lönegraden, vilka härför uppbära särskilda arvoden eller vikariatsersättning.

I postverket och telegrafverket uppbära ställföreträdarna årsarvoden å 2,000 kronor. Inom den civila statsförvaltningen tillämpas även i vissa fall detta system, exempelvis i medicinalstyrelsen, där ställföreträdaren uppbär ett årsarvode å 1,000 kronor. Skälen för att ställföreträdare uppbär arvode även under tid, då han ej tjänstgör i generaldirektörens ställe, äro bland annat, att han under året måste följa arbetet inom hela verket samt i vissa fall handlägga ärenden, som äro gemensamma för verket, exempelvis personalfrågor m. m.

Något tjänstgöringsarvode förekommer i vanliga fall ej då årsarvode utgår. Dock har i särskilda fall efter beslut av Kungl. Maj:t högre ersättning än årsarvodet bestämts åt ställföreträdare, som under längre tid av året uppehållit chefsbefattning (exempelvis medicinalstyrelsen).

Inom statsförvaltningen i övrigt utgår till chefernas ersättare vikariatsersättning efter särskilda grunder, för så vitt Kungl. Maj:t ej annorledes förordnar.

Förslaget till arvode åt riksgäldsdirektörens ersättare innebär en tillämpning av båda ovan nämnda tillvägagångssätt. Vid en jämförelse med avlöningarna för olika chefsbefattningar och det föreslagna arvodet å 25,000 kronor åt riksgäldsdirektören finner man, att telegrafverkets chef uppbär samma arvode. Dennes ställföreträdare uppbär ett årsarvode å 2,000 kronor men ej något tjänstgöringsarvode. Enligt vad ovan nämnts är högre ersättning åt ställföreträdare, som på grund av chefs frånvaro under längre tid av året uppehåller dennes befattning, beroende på Kungl. Maj:ts avgörande i varje särskilt fall.

För riksgäldsdirektörens ersättare skulle enahanda bestämmelser kunnat föreslås. För att undvika särskild hänvändelse till riksdagen för bestämmande av särskilt tjänstgöringsarvode åt ersättare, om riksgäldsdirektören skulle vara frånvarande under längre tid av året, ansågs lämpligare att föreslå dels ett årsarvode å 1,000 kronor och dels ett tjänstgöringsarvode å 500 kronor för månad. Under normala förhållanden, då man kan räkna med 1½ månads semester för riksgäldsdirektören, skulle arvodet för ersättaren sammanlagt för år uppgå till 1,750 kronor eller 250 kronor lägre än arvodet åt chefs för telegrafverket ställföreträdare. Vid kortare ledigheter för riksgäldsdirektören skulle tjänstgöringsarvode ej utgå till ersättaren.»

Med anledning av fullmäktiges förslag beträffande riksgäldskontorets ledning hava fullmäktige *Nilsson* och *Lindqvist* till fullmäktiges protokoll gjort följande uttalande:

»Vi hava icke i allt kunnat ansluta oss till det föreliggande omorganisationsförslaget. Det är särskilt i nedan angivna delar, som vi varit tveksamma och där tveksamheten varit så stor, att vi ansett oss böra anmäla en avvikande mening.

Vi äro väl med kommittén eniga därom, att förhållanden kunna inträffa, som göra det önskvärt, att chefen för riksgäldskontoret må kunna utses även utanför fullmäktiges egen krets. Vi dela också den av kommittén uttalade uppfattningen, att chefsbefattningen bör besättas med en högt kvalificerad person. Detta bör också vara möjligt utan att avlöningen sättes till det mycket höga belopp, som av kommittén föreslagits.

Kommitténs förslag om utseende för ett år i sänder av en särskild ersättare för chefen-riksgäldsdirektören, vid dennes semester och i övrigt vid förfall för honom, kunna vi icke heller biträda. Avlöningsreglementets bestämmelser i § 19 angående skyldighet för tjänsteman att vikariera å högre tjänst och ersättning för sådant vikariat bör även här komma i tillämpning, i likhet med vad fallet är beträffande vikarie för verkställande styrelseledamot vid riksbankens avdelningskontor. Fullmäktige bör dock alltid vara obetaget att, när så kan anses lämpligt, inom sig förordna vikarie för riksgäldsdirektören.»

Härjämte har fullmäktiges vice ordförande herr *Tamm* till protokollet anført följande:

»I anslutning till den särskilda mening, som av herrar Nilsson och Lindqvist uttalats rörande möjlighet för fullmäktige att förordna en fullmäktig till ersättare för riksgäldsdirektören, vill jag såsom min mening uttala, att punkt 3 i första stycket av organisationskommitténs utlåtande å 'II. Förslag till omorganisation, B. Riksgäldsdirektörens ersättare' längst ned å sid. 7 borde hava erhållit en sådan formulering, att fullmäktige befriades från att behöva i protokollet motivera ett sådant förordnande, som i omförmälda punkt avses.»

Riksgäldskontorets organisation i övrigt.

Efter den omorganisation av riksgäldskontoret, som ägde rum år 1917, har ett antal nya ordinarie befattningar — huvudsakligen i de lägre lönegraderna — tillkommit. Under samma tid hava två nya byråer inrättats i riksgäldskontoret, nämligen dels år 1930, då den sedan år 1921 provisoriskt upprättade avdelningen för handhavande av riksdagens ekonomiska angelägenheter under benämningen riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå överflyttades på ordinarie stat, dels ock år 1933, då statsskuldboksavdelningen utbröts ur kameralbyrån till en självständig byrå, benämnd statsskuldboksbyrån. I huvudsak är dock riksgäldskontorets nuvarande organisation, sådan den godkänts av riksdagen, densamma som år 1917. Kontoret består enligt denna organisationsplan av följande byråer med underavdelningar: kanslibyrån, kameralbyrån, bestående av räkenskapsavdelningen, kassaexpeditionen och obligations- och kupongavdelningen, statsskuldboksbyrån, revisionsbyrån samt riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå.

Härjämte har sedan år 1918 funnits en provisorisk avdelning, premielåns-expeditionen, föranledd av statens upplåning i form av premieobligationslån.

Med hänsyn till att den under senare år inträdda stegrade arbetsbördan för riksgäldskontoret syntes nödvändigöra vissa förändringar av kontorets organisation, uttalade 1934 års bankoutskott i sin ovanberörda skrivelse den 24 maj 1934, att utskottet förutsatte att fullmäktige vidtog åtgärder till undvikande av att olägenheter uppstode genom det uppskov med lösningen av kontorets organisationsfråga, som föranleddes av utskottets beslut att återremittera frågan till fullmäktige. I anledning härav hava fullmäktige från och med den 1 juli 1934 vidtagit vissa provisoriska förändringar av riks-

gäldskontorets organisation. Dessa förändringar hava för att icke föregripa den pågående utredningen begränsats till vad som ansetts vara oundgängligt nödigt under en kortare övergångstid. Sålunda har inrättats en ny byrå, benämnd emissionsbyrå. Såsom chef för denna byrå, i vilken premielånsexpeditionen uppgått, har placerats en befattningshavare i 27:e lönegraden. Kameralbyrå har vidare uppdelats i en räkenskaps- och kassabyrå samt en obligations- och kupongbyrå. Befattningen i 30:e lönegraden såsom chef för kameralbyrå har i samband med innehavarens avgång med pension i augusti 1934 ställts vakant. Såsom chef för räkenskaps- och kassabyrå har förordnats en tjänsteman med lön enligt 27:e lönegraden, varjämte föreståndaren för obligations- och kupongavdelningen förordnats att vara chef för obligations- och kupongbyrå. Å räkenskaps- och kassabyrå har förordnats en befattningshavare å extra stat i 22:a lönegraden (revisor) och en kassakontrollant i 16:e lönegraden. Slutligen har inom sistnämnda byrå inrättats en särskild avdelning för obligations- och kuponginlösen. Enligt nuvarande provisoriska organisation är riksgäldskontoret alltså uppdelat på följande sju byråer: kansli- byrå, räkenskaps- och kassabyrå, obligations- och kupongbyrå, statsskuld- boksbyrå, revisionsbyrå, emissionsbyrå och riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå.

Till belysande av behovet av förändringar i riksgäldskontorets personalorganisation har *riksgäldskontorets organisationskommitté* lämnat en ingående redogörelse för utvecklingen av kontorets verksamhet sedan år 1917, från vilken tid såsom nyss sagts den nuvarande organisationen i huvudsak daterar sig. I samband härmed har kommittén påvisat, hurusom kontorets behov av arbetskrafter under här ifrågavarande period väsentligen tillgodosetts genom anställande av icke-ordinarie befattningshavare i lägre lönegrader, medan däremot antalet mer kvalificerade befattningshavare i ledarställning icke ökats i tillräcklig utsträckning. Av kommitténs utredning framgår, att riksgäldskontoret i jämförelse med vissa andra statens verk — riksbanken, statskontoret och riksräkenskapsverket — är mycket ogynnsamt ställt i fråga om relationen mellan ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, samt att det relativa antalet ordinarie tjänstemän i de högre lönegraderna (21:a—30:e) är mycket lägre i riksgäldskontoret än i något av övriga nämnda verk. I avseende å kommitténs utredning i nu berörda hänseenden får utskottet hänvisa till kommittéutlåtandet sid. 10—15.

Kommittén konstaterar, att riksgäldskontorets verksamhet sedan år 1917 undergått en betydande expansion samt att kontorets arbetsbörda numera är så stor och omfattande, att en utvidgning av personalorganisationen, delvis i samband med en förändrad indelning av kontoret i byråer, synes påkallad. I avseende å personalens anställningsform har kommittén särskilt framhållit betydelsen av att proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän bleve fördelaktigare. Viss ökning av antalet högre befattningar syntes även motiverad. Med hänsyn härtill har kommittén funnit sig böra framlägga förslag till förändringar i riksgäldskontorets nuvarande organisation, såväl i vad avser indelningen i byråer som de ordinarie befattningshavarnas antal och lönegrads-placering.

Beträffande riksgäldskontorets uppdelning i byråer förordar kommittén ett bibehållande av den nuvarande provisoriska uppdelningen, dock med den ändringen att den provisoriska obligations- och kupongbyrån samt emissionsbyrån skulle sammanföras till en byrå, benämnd obligationsbyrån. Genom inrättandet av denna byrå skulle bland annat ernås en fastare organisation än för närvarande för handhavande av arbetet med riksgäldskontorets låneemissioner. Motiveringen för detta förslag återfinnes å sid. 16, 23 och 24 i kommittéutlåtandet. Härjämte skulle benämningen av två byråer förenklas. Byråerna skulle enligt kommitténs förslag bliva följande sex: kanslibyrån, räkenskapsbyrån, obligationsbyrån, statsskuldboksbyrån, revisionsbyrån och riksdagens ekonomibyrå.

I fråga om lönegradsplaceringen av cheferna för dessa byråer har kommittén på anförda skäl (sid. 17 och 18) föreslagit, att cheferna för de fyra förstnämnda byråerna skulle placeras i 30:e lönegraden och cheferna för de två sistnämnda i 28:e lönegraden.

Kommittén har (sid. 18—29) i detalj behandlat en var av ovannämnda byråer och deras personaluppsättning, varvid föreslagits vissa uppflyttningar eller förändringar av tjänster samt inrättande av ett antal nya ordinarie befattningar särskilt i de lägre graderna. Förslaget i denna del innebär,

att nuvarande befattning i 30:e lönegraden såsom riksgäldssekreterare och ombudsman skulle ombildas till en befattning såsom riksgäldssekreterare, därvid ombudsmannagöromålen skulle överflyttas till sekreterarbefattningen (se nedan); av innehavaren av riksgäldssekreterarbefattningen skulle icke krävas juridisk kompetens;

att antalet befattningar i 30:e lönegraden såsom riksgäldskommissarie skulle ökas med två, av vilka en skulle nyinrättas och placeras såsom chef för obligationsbyrån samt en ersätta nuvarande befattning i 28:e lönegraden såsom byrådirektör (chef för statsskuldboksbyrån);

att nuvarande befattningar i 27:e lönegraden såsom byrådirektör (chef för riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå) och såsom förste revisor skulle uppflyttas till 28:e lönegraden;

att nuvarande befattning såsom sekreterare i 26:e lönegraden skulle ombildas till en befattning såsom sekreterare och ombudsman i 27:e lönegraden, därvid ombudsmansgöromålen skulle såsom ovan nämnts överflyttas till denna befattning från nuvarande befattning såsom riksgäldssekreterare och ombudsman;

att nuvarande befattning såsom kamrerare i 26:e lönegraden skulle nedflyttas till 24:e lönegraden;

att befattningen såsom statistiker och bokhållare i 22:a lönegraden skulle uppflyttas till 24:e lönegraden (kamrerare);

att ytterligare följande befattningar skulle nyinrättas, nämligen en revisor i 22:a lönegraden, en kammarskrivare i 16:e lönegraden, en registrator och en förste kontorsskrivare, båda i 14:e lönegraden, en kontorsskrivare i 11:e lönegraden och tolv kontorsskrivare i 4:e lönegraden;

samt att nuvarande tre befattningar i 2:a lönegraden såsom skrivbiträde skulle indragas.

För mötande av viss tillfällig arbetsbelastning föreslår kommittén vidare, att fullmäktige skulle bemyndigas att tillsvidare, för ett budgetår i sänder, förordna en tjänsteman i 22:a lönegraden.

Beträffande vaktmästarpersonalen föreslår kommittén (sid. 29—31) *dels* uppflyttning av befattningen såsom förste riksgäldsvaktmästare från 8:e till 9:e lönegraden och av befattningarna såsom riksgäldsvaktmästare från 6:e till 7:e lönegraden, *dels* inrättande av ytterligare en befattning såsom riksgäldsvaktmästare, *dels* beviljande av särskilda arvoden, 360 kronor om året, till vardera av två vaktmästare för uppdrag att ombesörja postbefordran, *dels* ock tilldelande av fri uniformsbeklädnad.

Slutligen föreslår kommittén uppförande på ordinarie stat av en befattning såsom telefonist.

I avseende å placeringen av befattningarna på de olika byråerna har kommittén framhållit, att kommitténs förslag därutinnan vore upprättat med hänsyn till de nu rådande arbetsförhållandena inom riksgäldskontoret. Då emellertid dessa förhållanden under riksgäldskontorets raskt fortskridande utveckling lätt kunde ändras, borde enligt kommitténs mening fullmäktige äga viss frihet att efter sig företeende omständigheter placera befattningarna, där de vid varje tid bäst behövdes. Enligt kommitténs mening borde detta särskilt gälla i fråga om de lägre befattningarna.

De av kommitténs organisationsförslag föranledda ändringarna i tjänsteförteckningen för riksgäldskontoret framgå av nedanstående sammanställning:

Nu gällande tjänsteförteckning	Tjänsteförteckning enligt förslaget	Befattningshavare	Lönegrad 1
1	—	riksgäldssekreterare och ombudsman . . .	30
—	1	riksgäldssekreterare	30
1	3	riksgäldskommissarie	30
1	1	byrådirektör	28
—	1	förste revisor	28
—	1	sekreterare och ombudsman	27
1	—	byrådirektör	27
1	—	förste revisor	27
1	—	sekreterare	26
1	—	kamrerare	26
1	3	kamrerare	24
1	1	notarie	22
1	—	statistiker och bokhållare	22
1	1	kassör	22
2	3	revisor	22
3	3	kammarskrivare	17
2	3	kammarskrivare	16
—	1	registrator	14
—	1	förste kontorskrivare	14
5	6	kontorskrivare	11
—	1	förste riksgäldsvaktmästare	9
1	—	förste riksgäldsvaktmästare	8
10	10	kameralbiträde	7
—	6	riksgäldsvaktmästare	7
5	—	riksgäldsvaktmästare	6
8	20	kontorsbiträde	4
3	—	skrivbiträde	2
—	1	telefonist	2
50	67		

Då riksgäldskontorets hela personal vid tiden för kommittéförslagets avlämnande uppgick till 108 personer, voro sålunda ej mindre än 58 icke-ordinarie, vilket senare antal efter organisationsförslagets genomförande skulle nedbringas till 41. I vad mån proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar skulle därigenom procentuellt förbättras framgår av en sammanställning å sid. 32 i kommitténs utlåtande.

De föreslagna organisationsändringarna belysas ytterligare av bilagan till berörda utlåtande.

Lönenämnden för riksdagens verk har i sitt över kommitténs förslag avgivna yttrande anfört följande.

Den granskning, lönenämnden verkställt av organisationsförslaget i nu förevarande del, hade givit nämnden den bestämda uppfattningen, att ett genomförande av detsamma skulle giva riksgäldskontoret en ändamålsenlig organisation. Detta gällde icke blott indelningen i byråer och arbetsfördelningen dem emellan utan jämväl den personalorganisation, som föreslagits. Mot den lönegradsplacering, som kommittén föreslagit för de olika befattningarna, hade lönenämnden icke funnit skäl till erinran. Vad särskilt anginge cheferna för byråerna och deras närmaste män, syntes med hänsyn till det ansvar, och de arbetsuppgifter, som åvilade dessa befattningshavare, den för dessa befattningshavare ifrågasatta lönegradsplaceringen vara lämpligt avvägd. De förändringar i övrigt i tjänsteförteckningen för riksgäldskontoret, som kommittén funnit erforderliga, syntes lönenämnden likaledes vara väl motiverade. Förslagets genomförande skulle, såsom kommittén framhållit, vara ägnat att medföra en önskvärd förbättring i proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare. Icke heller de framlagda förslagen rörande vaktmästarpersonalen och telefonisten hade givit lönenämnden anledning till erinran. Beträffande vaktpersonalen skulle förslaget medföra ökad likställighet med riksbankens vaktmästare, vilket syntes berättigat med hänsyn till de i stort sett likartade arbetsuppgifterna.

I sin förenämnda skrivelse den 18 januari 1935 hava *fullmäktige i riksgäldskontoret* i huvudsak anfört följande.

Fullmäktige ville för sin del ansluta sig till det av kommittén framlagda förslaget om ändrad personalorganisation för riksgäldskontoret. Fullmäktige funne detta förslag väl avvägt och ägnat att i stort sett undanröja de brister i organisationen, som gjort sig gällande under en längre tid och framträdde allt tydligare, i den mån riksgäldskontorets arbetsvolym ökades.

Endast i en detalj ville fullmäktige ifrågasätta ändring i kommitténs förslag, nämligen vad beträffar benämningen å chefen för revisionsbyrån, som skulle placeras i 28:e lönegraden. Kommittén hade föreslagit bibehållande av den nuvarande benämningen förste revisor. Inom fullmäktige hade emellertid påpekats, att denna benämning ej förekomme inom statsförvaltningen för tjänsteman i så hög lönegrad som den 28:e, varför ifrågasatts, om ej titeln byrådirektör, som redan förekomme inom riksgäldskontoret, skulle vara lämpligare. Fullmäktige hade intet att erinra mot en sådan ändring.

Fullmäktige hade ej ansett behövt att nu låta utarbeta och till utskottet översända förslag till de ändringar i reglementet och tjänstgöringsordningen för riksgäldskontoret samt instruktionerna för dess befattningshavare, som skulle bliva erforderliga vid bifall till organisationsförslaget. Den nya organisationen borde enligt fullmäktiges mening träda i kraft den 1 juli 1935, före vilken dag ny tjänstgöringsordning och nya instruktioner komme att av fullmäktige fastställas. Förslag till erforderliga ändringar i reglementet för riksgäldskontoret komme senare under riksdagen att framläggas för utskottet.

Enligt fullmäktiges mening syntes vid genomförande av det föreliggande organisationsförslaget de nuvarande innehavarna av befattningarna såsom byrådirektör och chef för statsskuldboksbyrån, byrådirektör och chef för riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå, förste revisor, statistiker och bokhållare, förste riksgäldsvaktmästare, riksgäldsvaktmästare och skrivbiträde böra utan ansökning konstitueras till resp. tjänstemän i 30:e, 28:e, 24:e, 9:e, 7:e och 4:e lönegraderna. I övrigt borde de nya tjänsterna enligt förslaget anslås lediga till ansökan. Då den i nu gällande avlöningsstat upptagna kamrerarbefattningen i 26:e lönegraden enligt förslaget skulle indragas och ersättas med en kamrerarbefattning i 24:e lönegraden, borde förstnämnda befattning uppföras å övergångsstat och där bibehållas, så länge den nuvarande innehavaren kvarstode i befattningen.

Kostnader för förslagets genomförande. Enligt av organisationskommittén verkställd beräkning (sid. 33 i kommittéutlåtandet) skulle nettoökningen av riksgäldskontorets avlöningskostnader vid bifall till kommitténs förslag belöpa sig till omkring 45,000 kronor om året. Härav hänförde sig omkring 18,000 kronor till ledningen och omkring 27,000 kronor till organisationen i övrigt.

Fullmäktiges hemställan. Med åberopande av vad fullmäktige i sin förevärande skrivelse anfört hava fullmäktige hemställt, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen besluta,

A) att från och med den 1 juli 1935 fullmäktige i riksgäldskontoret skola äga att för en tid av högst tre år i sänder inom eller utom sig utse en riksgäldsdirektör att vara chef för riksgäldskontoret;

att riksgäldsdirektören skall såsom arvode åtnjuta 25,000 kronor för år med rätt för fullmäktige att, därest riksgäldsdirektören utses utom fullmäktige, därutöver tillerkänna honom ett tilläggsarvode till högst samma belopp som det till fullmäktig utgående arvodet;

att för riksgäldsdirektören skola tillämpas enahanda bestämmelser i fråga om pension, som gälla för förste deputeraden i riksbanken;

att fullmäktige skola äga att till ersättare för riksgäldsdirektören att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne förordna för ett år i sänder en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkalla, skola kunna utse en fullmäktig till ersättare;

att riksgäldsdirektörens ersättare skall, därest han är tjänsteman i verket, uppbära ett årsarvode av 1,000 kronor och vid tjänstgöring under riksgäldsdirektörens semester eller vid längre förfall för denne ett månatligt tjänstgöringsarvode av 500 kronor, samt därest ersättaren är fullmäktig, åtnjuta särskild gottgörelse för ifrågavarande uppdrag till belopp, som fastställes av fullmäktige;

att från och med den 1 juli 1935 fullmäktige ej vidare skola utse förste och andre deputerad;

att från och med den 1 juli 1935 skall för viktigare ärendens beredning och handläggning i riksgäldskontoret inrättas ett arbetsutskott, bestående av tre ledamöter, nämligen fullmäktiges ordförande och riksgäldsdirektören såsom självskrivna samt en tredje, utsedd på viss tid, högst ett år i sänder, av och inom fullmäktige;

att från och med den 1 juli 1935 skall, utöver fullmäktigarvodet, utgå till fullmäktiges ordförande särskilt arvode med 3,500 kronor för år och till den av fullmäktige utsedde tredje ledamoten av arbetsutskottet särskilt arvode med 3,000 kronor för år;

B) att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen skall, med tillämpning från och med den 1 juli 1935, erhålla följande ändrade lydelse:

»Tjänsteförteckning

angivande antalet ordinarie befattningar vid vederbörande verk ävensom för vissa av dessa befattningar de särskilda lönegrader, till vilka de äro hänförliga enligt den i § 9 av avlöningsreglementet intagna löneplan.

Verk och befattningar	Lönegrad enligt löne- planen
Riksgäldskontoret.	
1 riksgäldssekreterare	30
3 riksgäldskommissarier	30
2 byrådirektörer	28
1 sekreterare och ombudsman	27
3 kamrerare	24
1 notarie	22
1 kassör	22
3 revisorer	22
3 kammarskrivare	17
3 kammarskrivare	16
1 registrator	14
1 förste kontorsskrivare	14
6 kontorsskrivare	11
1 förste riksgäldsvaktmästare	9
10 kameralbiträden	7
6 riksgäldsvaktmästare	7
20 kontorsbiträden	4
1 telefonist	2

Anm. En av kamrerarebefattningarna i 24:e lönegraden må icke besättas, så länge å övergångsstat vid riksgäldskontoret finnes uppförd en kamrerarebefattning i 26:e lönegraden.»

C) att å övergångsstat för riksgäldskontoret skall från och med den 1 juli 1935 uppföras befattningen som kamrerare i 26:e lönegraden;

D) att gällande särskilda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk skola från och med den 1 juli 1935, i vad avser avdelning II. Riksgäldskontoret mom. 2., erhålla följande ändrade lydelse:

2. »Fullmäktige äga att tilldela vaktmästarpersonalen lämplig uniformsbeklädnad vid tjänstgöring ävensom att anvisa till envar av förste riksgäldsvaktmästaren och en riksgäldsvaktmästare särskilt arvode för postbefordran av högst 360 kronor för år, dels ock till den riksgäldsvaktmästare, som förordnas att biträda vid mottagande och utlämnande av riksdagstryck, ett särskilt arvode av högst 200 kronor för år.»

E) att fullmäktige i riksgäldskontoret må från och med den 1 juli 1935 tills vidare, för högst ett budgetår i sänder, å extra stat därstädes förordna en tjänsteman med placering i 22:a lönegraden.

Vad först angår frågan om *riksgäldskontorets ledning* vill Utskottet erinra, att då förlidet års bankoutskott tog initiativ till denna frågas omprövning, detta utskott ansåg sig böra ifrågasätta, huruvida deputeradeinstitutionen i sin nuvarande form innebure en fullt tillfredsställande lösning av verkets chefsfråga. Den nu verkställda utredningen har givit vid handen, att så icke kan sägas vara fallet. Redan anordningen med två deputerade, vilka gemensamt eller enligt viss arbetsfördelning dem emellan äro ansvariga för ledningen av verket, är i och för sig föga lämplig. Härtill kommer, att särskilt det arvode, som utgår till förste deputeraden, icke är så avmätt, att för detsamma i regel torde kunna förvärfvas en person med erforderlig kompetens, som kan ägna hela sin tid åt riksgäldskontoret. Såväl riksgäldskontorets organisationskommitté som fullmäktige hava uttalat, att det med hänsyn till den betydande utveckling, riksgäldskontorets verksamhet numera tagit, blivit av allt större vikt, att chefskapet för verket utövas av en person med sakkunskap och erfarenhet inom kontorets verksamhetsområde. Utskottet vill för sin del understryka angelägenheten av att åtgärder snarast vidtagas för tillgodoseende för framtiden av kontorets behov av en insiktsfull ledning.

I nyss angivna syfte har organisationskommittén föreslagit deputeradeinstitutionens ersättande med en befattning såsom riksgäldsdirektör, vilken skulle handhava chefskapet för verket. Denna befattningshavare måste besitta höga kvalifikationer i olika avseenden samt äga en ingående kännedom om frågor, som falla under riksgäldskontoret. För vinnande av största möjliga garanti för chefspostens besättande på bästa sätt borde enligt kommitténs mening riksgäldsfullmäktige erhålla bemyndigande att inom eller utom sin krets utse riksgäldsdirektören. Kommittén har i avseende härå hänvisat till att sådan befogenhet lämnats bankofullmäktige i fråga om utseende av vice riksbankschef. Riksgäldsdirektören skulle enligt kommitténs förslag tillsättas för en tid av högst tre år. Till detta förslag hava fullmäktige anslutit sig under uttalande, att befogenheten för fullmäktige att jämväl utom sin krets utse en chef för verket skulle vara i hög grad ägnad att öka säkerheten för att alltid till chef kunna erhålla en lämplig och kvalificerad person.

Utskottet vill tillstyrka förslaget, att en befattning såsom riksgäldsdirektör inrättas med uppgift att vara chef för riksgäldskontoret. Beträffande formen för tillsättande av befattningen är utskottet emellertid icke övertygat, att den av kommittén och fullmäktige föreslagna anordningen skulle vara den mest

ändamålsenliga. Det förhållandet, att bankofullmäktige äga utse riksbankschefens ersättare — vice riksbankschefen — inom eller utom sig innebär enligt utskottets mening icke något skäl för att motsvarande bestämmelser tillämpas i fråga om utseende av *chefen* för riksgäldskontoret. Utskottet håller före, att riksgäldskontorets chef bör tillsättas i samma ordning som riksbankschefen. Enligt utskottets mening är den av riksdagens kamrar jämlikt § 71 riksdagsordningen utsedda nämnden för val av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret det mest lämpliga organet för utseende av en för riksgäldsdirektörsbefattningen kompetent person. I avseende härå torde det vara tillräckligt erinra, att befattningen såsom riksbankschef hittills kunnat på ett tillfredsställande sätt tillsättas genom detta valsätt.

I enlighet med vad nu sagts skulle det ankomma på ovan omnämnda valnämnd att sörja för att en till riksgäldsdirektör lämplig person insattes bland fullmäktige i riksgäldskontoret. Det torde kunna förutsättas, att härvid visst samråd kommer till stånd mellan valnämnden och representanter för fullmäktige. Fullmäktiges befojenhet skulle vid bifall till utskottets förslag inskränkas till att inom sig utse riksgäldsdirektör.

Den ståndpunkt, utskottet intagit till nu förevarande spörsmål, har i väsentlig mån föranletts därav, att enligt kommitténs och fullmäktiges förslag skulle till riksgäldsdirektör kunna utses en person, som icke är fullmäktig. Utskottet finner emellertid en sådan anordning ur många synpunkter olämplig, enär riksgäldsdirektören i sådant fall icke skulle få deltaga i och därmed direkt inför riksdagen bliva ansvarig för fullmäktiges på hans föredragning fattade beslut. Med det betydande ansvar för kontorets verksamhet, som särskilt med hänsyn till statens upplåning skulle komma att åvila riksgäldsdirektören, är det av största vikt, att han gives säte och stämma bland fullmäktige och underkastas den för dessa gällande ansvarighetslagen. Beaktas bör därjämte, att om riksgäldsdirektören utses i samma ordning som riksbankschefen, han skulle såsom i verkligheten direkt vald av riksdagen komma att intaga en mera självständig ställning än om han utsetts av fullmäktige.

Även andra betänkligheter måste hysas mot förslaget att riksdagen skulle på fullmäktige överlåta befogenheten att utse riksgäldsdirektören. Ett beslut i sådan riktning skulle inskränka riksdagens befogenheter i avseende å riksgäldskontorets förvaltning och därjämte kunna vara ägnat att medföra krav på en motsvarande fullmakt för bankofullmäktige beträffande tillsättandet av riksbankschefen. Utskottet vill framhålla vikten av att riksdagen icke frånhänder sig det direkta inflytandet på tillsättandet av chefsbefattningarna för riksdagens två största verk, riksbanken och riksgäldskontoret, vilkas verksamhet är av så utomordentlig betydelse för landets ekonomiska förhållanden. Riksdagen har hittills motsatt sig väckta förslag att på andra organ överflytta riksdagens befogenheter rörande riksbankens förvaltning.

Gentemot förslaget att riksgäldsdirektören skulle utses under medverkan av ovan berörda valnämnd har anförts, att olägenheter skulle kunna uppkomma, därest riksgäldsdirektören avginge vid en tidpunkt, då riksdagen ej vore samlad, och då alltså efterträdare ej kunde utses förrän under nästföljande riks-

dag. Denna invändning torde icke behöva tillmätas någon betydelse, enär den ersättare, som enligt organisationsförslaget skulle utses för riksgäldsdirektören att vid inträffande förfall träda i hans ställe såsom chef för riksgäldskontoret, får förutsättas kunna uppehålla befattningen för även en längre tid.

Med hänsyn till vad som anförts finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, att riksdagen skulle på fullmäktige överlåta befogenheten att utom sig utse riksgäldsdirektör.

Vad beträffar den tid, för vilken riksgäldsdirektören skulle förordnas, vill utskottet vid det förhållandet, att fullmäktige enligt § 71 riksdagsordningen väljas å lagtima riksdag för tiden från valet, till dess sådant val under tredje året därefter försiggått, tillstyrka, att riksgäldsdirektören må kunna utses för högst samma tid. Utskottet vill erinra, att kommittén och fullmäktige föreslagit, att riksgäldsdirektören skulle utses för högst tre år i sänder. Enligt praxis utses riksbankschefen av bankofullmäktige för ett år i sänder; någon uttrycklig bestämmelse härom finnes dock icke meddelad. I anslutning härtill läser icke heller för riksgäldsdirektörens förordnande behöva i författning meddelas någon särskild tidsbegränsning utan läser det få ankomma på fullmäktige att för högst den för fullmäktiguppdraget bestämda tiden meddela förordnande om befattningens uppehållande.

Såsom arvode för riksgäldsdirektören har kommittén föreslagit 25,000 kronor för år med rätt för fullmäktige att, därest riksgäldsdirektören utsetts utom fullmäktiges krets, därutöver tillerkänna honom ett tilläggsarvode uppgående till högst fullmäktigarvodet. Med hänsyn till de stora anspråk, som måste ställas på riksgäldsdirektörens kvalifikationer, vill utskottet förorda det föreslagna arvodesbeloppet, vilket syntes utskottet vara lämpligt avvägt. Då enligt utskottets förslag riksgäldsdirektören städse skulle vara fullmäktig, tillkommer härjämte arvode såsom sådan till belopp av 4,000 kronor.

I likhet med fullmäktige finner utskottet lämpligt, att för riksgäldsdirektören enahanda bestämmelser fastställas i fråga om rätt till pension, som gälla för förste deputeraden i riksbanken (riksbankschefen). Härjämte torde, såsom fullmäktige föreslagit, riksgäldsdirektören böra äga åtnjuta semester under 45 dagar årligen, varjämte tjänstledighetsavdraget för riksgäldsdirektören skulle utgöra 20 kronor för dag.

Enligt det föreliggande förslaget skulle fullmäktige äga att till ersättare för riksgäldsdirektören att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne förordna för ett år i sänder en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkallade, skulle kunna utse en fullmäktig till ersättare. Fullmäktige hava i avseende härå uttalat, att då med den föreslagna ordningen för utseende av riksgäldsdirektören denne komme att vara tjänsteman, det syntes fullmäktige i likhet med kommittén naturligt att dennes ersättare i regel vore tjänsteman i verket. Med hänsyn till att förhållanden emellertid kunde tänkas inträffa, som gjorde, att det ej vore lämpligt att utse en tjänsteman till ersättare, borde fullmäktige

i sådana fall äga att därtill utse en fullmäktig. Inom fullmäktige har även den uppfattningen gjorts gällande att fullmäktige skulle hava större frihet att förordna en fullmäktig till vikarie för riksgäldsdirektören än det framlagda förslaget medger.

Utskottet finner förslaget om förordnande av en ersättare för riksgäldsdirektören välbetänkt och har icke anledning till erinran mot den föreslagna tiden för förordnandet. Då även med den av utskottet föreslagna ordningen för utseende av riksgäldsdirektör denne är att i sådan egenskap anse såsom tjänsteman, bör till erhållande av förordnande såsom ersättare för riksgäldsdirektören i första hand ifrågakomma en tjänsteman i riksgäldskon-toret med ingående kännedom om arbetet inom verket. Utskottet vill erinra, att vid förfall för deputerade i riksbanken deras befattningar uppehållas av tjänstemän i riksbanken. Enligt utskottets mening torde det endast i undantagsfall och under alldeles särskilda omständigheter kunna tänkas föreligga en sådan situation, då till ersättare skulle behöva utses en av fullmäktige. Under hänvisning till sin nu uttalade uppfattning rörande tillämpningen av den föreslagna ordningen för tillsättande av ersättaren vill utskottet för sin del ansluta sig till förslaget att till ersättare jämväl må förordnas en fullmäktig.

Utskottet tillstyrker även fullmäktiges förslag i fråga om avlöningen till ersättaren såsom skälig med hänsyn till de kvalifikationer, som ersättaren måste besitta.

Såsom fullmäktige framhållit, böra fullmäktige äga utse en tillfällig ersättare för den händelse såväl riksgäldsdirektören som ersättaren hava förfall. I sådant fall torde fullmäktige äga bestämma den särskilda ersättning, som bör utgå till den förordnade.

I syfte att giva en fastare form åt nuvarande praxis i fråga om viktigare ärendens beredning och handläggning har kommittén föreslagit inrättande av ett arbetsutskott, bestående av tre ledamöter: fullmäktiges ordförande och riksgäldsdirektören såsom självskrivna och en tredje, utsedd för ett år i sänder av och inom fullmäktige. Detta förslag biträdades av fullmäktige, vilka dock ansett, att den tredje ledamoten borde utses på viss tid, högst ett år i sänder.

Kommittén har framhållit, att arbetsutskottet icke skulle företräda fullmäktige i annan mån än nu vore fallet med ordföranden och förste deputeraden eller båda deputerade. Till beredning av arbetsutskottet skulle sålunda enligt särskilda beslut av fullmäktige företrädesvis hänskjutas viktigare ärenden, såsom förande av låneförhandlingar m. m. Tillkomsten av arbetsutskottet vore givetvis icke avsedd att i någon mån rubba fullmäktigekorporationens ställning.

Då det även efter inrättandet av en riksgäldsdirektörsbefattning kan bliva erforderligt, att frågor av större vikt, innan de föreläggas fullmäktige till avgörande, underkastas ett allsidigt övervägande av en särskild delegation, vill utskottet biträda förslaget om tillsättande av ett arbetsutskott med ovan antydda uppgifter. Beträffande arbetsutskottets organisation har utskottet

icke funnit anledning till annan erinran mot det framlagda förslaget än att den tredje ledamoten av detsamma bör, såsom kommittén ifrågasatt, utses på ett år i sänder. Att bestämma förordnandet till kortare tid än ett år måste enligt utskottets mening vara olämpligt med hänsyn till att täta ombyten å uppdraget måste vara ägnade att rubba den önskvärda kontinuiteten i arbetet. Då enligt utskottets förslag riksgäldsdirektören städse skulle vara fullmäktig, skulle sålunda samtliga ledamöter av arbetsutskottet vara fullmäktige och av dem en — riksgäldsdirektören — tillika tjänsteman i verket. Inom utskottet har ifrågasatts, att den av fullmäktige utsedde ersättaren för riksgäldsdirektören skulle ingå i arbetsutskottet såsom självskriven tredje ledamot. Med hänsyn till att i sådant fall fullmäktiges direkta inflytande i arbetsutskottet skulle minskas, har utskottet icke funnit skäl biträda ovanberörda ändringsförslag. Däremot vill det synas utskottet, som om det skulle vara till fördel, om ersättaren bereddes tillfälle att närvara vid arbetsutskottets förhandlingar. Därigenom skulle det bliva möjligt för ersättaren att oavbrutet följa handläggningen av de viktigaste ärendena och ersättaren förberedas på de uppgifter, som komme att möta honom, då han hade att uppehålla riksgäldsdirektörsbefattningen. Utskottet förordar en anordning i sådant syfte.

I samband med inrättande av ett arbetsutskott hava kommittén och fullmäktige ifrågasatt dels att det särskilda arvudet till fullmäktiges ordförande skulle ökas från 2,000 kronor till 3,500 kronor, dels ock att den tredje ledamoten av arbetsutskottet skulle äga uppbära ett arvode av 3,000 kronor. Utskottet biträder dessa förslag.

Enligt fullmäktiges förslag skulle den nya organisationen med avseende å riksgäldskontorets ledning träda i kraft den 1 juli 1935. Med den ställning utskottet intagit till frågan om formen för tillsättande av riksgäldsdirektören, torde organisationen böra tillämpas omedelbart efter det val av fullmäktige förrättats vid innevarande års riksdag. I anslutning härtill skulle sålunda vid detta val en för riksgäldsdirektör lämplig person insättas bland fullmäktige.

En förändring av den nuvarande organisationen av ledningen för riksgäldskontoret föranleder vissa ändringar i reglementet för riksgäldskontoret. Utskottet kommer senare under riksdagen att framlägga förslag härutinnan.

I samband med behandlingen av frågan om riksgäldskontorets ledning anser utskottet sig böra framhålla vikten av största möjliga samverkan mellan riksgäldskontoret och riksbanken. Med den avsevärda omfattning, statens upplåning numera tagit, hava de statliga låneoperationerna fått allt större betydelse för de ekonomiska förhållandena i landet. För ernående av största möjliga enhetlighet i de finanspolitiska åtgärderna är det därför av vikt, att planläggningen av de statliga upplåningsfrågorna sker under intimt samarbete mellan riksgälds- och bankofullmäktige. I detta sammanhang vill utskottet erinra, att 1933 års bankoutskott i sitt utlåtande angående riktlinjerna för valutapolitiken uttalade en anmaning till riksgäldsfullmäktige att vid upplåningens handhavande i möjligaste mån undvika åt-

gärder, som verkade åtstramande på kapitalmarknaden eller eljest medförde olägenheter för det enskilda näringslivet och alltså vore ägnade att motverka syftet med den av statsmakterna anbefallda penningpolitiken. Vid granskningen av riksgäldskontorets förvaltning har utskottet funnit, att sådant samarbete numera i stor utsträckning äger rum. Strävandena synas emellertid böra inriktas på att bevara och om möjligt öka samverkan mellan de två institutionerna. Utan att närmare ingå på ifrågavarande spörsmål förutsätter utskottet, att fullmäktige i de båda verken söka skapa möjligast fasta former för här åsyftade samverkan.

Vidkommande härefter det föreliggande förslaget beträffande *organisationen i övrigt* vill utskottet erinra, att detsamma utgör resultatet av två särskilda under åren 1933 och 1934 verkställda kommittéutredningar. Särskilt den senare och mest ingående av dessa, nämligen den, som verkställt av riksgäldskontorets organisationskommitté, har ådagalagt, hurusom riksgäldskontorets arbetsuppgifter såväl kvalitativt som kvantitativt företett en oavbruten och stark ökning under tiden från år 1917, då kontorets organisation i huvudsak erhöll sin nuvarande gestaltning. Kommittén har påvisat, att denna expansion av riksgäldskontorets verksamhet fortgått utan att kontorets personalorganisation erhållit en däremot svarande förstärkning. I likhet med fullmäktige anser utskottet, att riksgäldskontorets arbetsbörda numera är så omfattande, att en avsevärd utvidgning av nämnda organisation är ofrånkomlig för att verket skall på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra sina uppgifter. Att längre uppskjuta vidtagande av härutinnan erforderliga åtgärder synes icke vara försvarligt.

Enligt utskottets mening torde det nu föreliggande organisationsförslaget väl tillgodose behovet av en sådan utbyggnad av riksgäldskontoret, som svarar mot verkets arbetsuppgifter och samtidigt, såvitt nu kan bedömas, innebära en lösning av organisationsfrågan för en avsevärd tid framåt. Utan att här närmare ingå på förslagets olika detaljer, i vilket avseende utskottet får hänvisa till den i det föregående lämnade redogörelsen, vill utskottet emellertid konstatera, att förslaget bland annat avser att inom riksgäldskontoret skapa en fastare organisation för handhavandet av arbetet med riksgäldskontorets låneemissioner än som för närvarande förefinnes. Vad i detta avseende föreslagits synes utskottet ägnat att möjliggöra en effektiv organisation av riksgäldskontorets obligationsförsäljning och övriga upplåningsverksamhet. De i övrigt föreslagna förändringarna beträffande kontorets indelning i byråer synas utskottet vara ändamålsenliga. Beträffande placeringen av befattningarna på olika byråer ansluter utskottet sig till det av kommittén gjorda uttalandet, att fullmäktige böra äga att efter sig företeende omständigheter placera de lägre befattningarna å de byråer, där de vid varje tid bäst behövas. I likhet med löneämnden för riksdagens verk finner utskottet den ifrågasatta lönegradsplaceringen av de olika befattningarna vara väl avvägd. Anledning till erinran synes icke heller kunna göras mot förslagen rörande särskild ersättning till vaktmästarpersonalen för postbefordran samt fri uniformsbeklädnad för samma personal.

Endast i ett avseende, nämligen beträffande uppflyttning av en telefonist på ordinarie stat, har utskottet icke kunnat biträda det framlagda förslaget. Frånsett att enligt vad utskottet inhämtat telefonisterna i vissa andra statens verk icke hava ordinarie anställning, vill utskottet erinra, att fullmäktige i riksbanken i oktober 1934 i samband med beslut om anordnande inom riksbankens byggnad i Stockholm av en ny telefoncentral med helautomatisk telefonväxelsystem beslutit, att skötseln av ifrågavarande telefonväxel skall ombesörjas av personal från telegrafverket. Möjligheten för en liknande anordning för riksgäldskontorets del synes icke böra förhindras genom ett beslut om uppförande av telefonistbefattningen på ordinarie stat.

Fullmäktige hava förutsatt, att vid genomförandet av organisationsförslaget de nuvarande innehavarna av vissa till uppflyttning föreslagna befattningar skulle utan ansökning konstitueras till tjänstemän i de högre lönegrader, till vilka ifrågavarande befattningar skulle uppflyttas. Utskottet tillstyrker detta förslag. I enlighet härmed skulle behov av övergångsanordning föreligga endast beträffande en kamrersbefattning i 24:e lönegraden.

De föreslagna ändringarna beträffande riksgäldskontorets personalorganisation synas såsom fullmäktige ifrågasatt böra tillämpas från och med den 1 juli 1935.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förevarande framställning, må besluta,

A) 1) att, med tillämpning omedelbart efter det val av fullmäktige i riksgäldskontoret förrättats vid 1935 års riksdag, fullmäktige i riksgäldskontoret skola äga att inom sig utse en riksgäldsdirektör att vara chef för riksgäldskontoret;

2) att till riksgäldsdirektören skall, utöver fullmäktigarvodet, utgå arvode med 25,000 kronor för år;

3) att riksgäldsdirektören må äga åtnjuta semester under 45 dagar årligen samt att för tid, varunder riksgäldsdirektören är av sjukdom hindrad att tjänstgöra, å hans arvode skall göras tjänstledighetsavdrag av 20 kronor för dag;

4) att för riksgäldsdirektören skola tillämpas enahanda bestämmelser i fråga om pension, som gälla för förste deputeraden i riksbanken;

5) att fullmäktige skola äga att till ersättare för riksgäldsdirektören att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne förordna för ett år i sänder en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkalla, skola kunna utse en fullmäktig till ersättare;

6) att riksgäldsdirektörens ersättare skall, därest han är tjänsteman i verket, uppbära ett årsarvode av 1,000 kronor och vid tjänstgöring under riksgäldsdirektörens semester eller vid längre förfall för denne ett månatligt tjänstgöringsarvode

av 500 kronor, samt därest ersättaren är fullmäktig, åtnjuta särskild gottgörelse för ifrågavarande uppdrag till belopp, som fastställas av fullmäktige;

7) att, med tillämpning omedelbart efter det val av fullmäktige i riksgäldskontoret förrättats vid 1935 års riksdag, fullmäktige ej vidare skola utse förste deputerad och andre deputerad;

8) att, med tillämpning omedelbart efter det val av fullmäktige i riksgäldskontoret förrättats vid 1935 års riksdag, skall för viktigare ärendens beredning och handläggning i riksgäldskontoret inrättas ett arbetsutskott, bestående av tre ledamöter, nämligen fullmäktiges ordförande och riksgäldsdirektören såsom självskrivna samt en tredje, utsedd för ett år i sänder, av och inom fullmäktige, skolande riksgäldsdirektörens ersättare beredas tillfälle närvara vid arbetsutskottets sammanträden;

9) att, med tillämpning omedelbart efter det val av fullmäktige i riksgäldskontoret förrättats vid 1935 års riksdag, skall, utöver fullmäktigarvodet, utgå till fullmäktiges ordförande särskilt arvode med 3,500 kronor för år och till den av fullmäktige utsedde tredje ledamoten av arbetsutskottet särskilt arvode med 3,000 kronor för år;

B) att den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen skall, med tillämpning från och med den 1 juli 1935, erhålla följande ändrade lydelse:

Tjänsteförteckning

angivande antalet ordinarie befattningar vid vederbörande verk ävensom för vissa av dessa befattningar de särskilda lönegrader, till vilka de äro hänförliga enligt den i § 9 av avlöningsreglementet intagna löneplan.

Verk och befattningar	Lönegrad enligt löne- planen
Riksgäldskontoret.	
1 riksgäldssekreterare	30
3 riksgäldskommissarier	30
2 byrådirektörer	28
1 sekreterare och ombudsman	27
3 kamrerare	24
1 notarie	22
1 kassör	22
3 revisorer	22

Verk och befattningar	Lönegrad enligt löneplanen
3 kammarskrivare	17
3 kammarskrivare	16
1 registrator	14
1 förste kontorsskrivare	14
6 kontorsskrivare	11
1 förste riksgäldsvaktmästare	9
10 kameralbiträden	7
6 riksgäldsvaktmästare	7
20 kontorsbiträden	4

Anm. En av kamrerarebefattningarna i 24:e lönegraden må icke besättas, så länge å övergångsstat vid riksgäldskontoret finnes uppförd en kamrerarebefattning i 26:e lönegraden.

C) att å övergångsstat för riksgäldskontoret skall från och med den 1 juli 1935 uppföras befattningen som kamrerare i 26:e lönegraden;

D) att gällande särskilda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk skola från och med den 1 juli 1935, i vad avser avdelning II. Riksgäldskontoret mom. 2., erhålla följande ändrade lydelse:

2. »Fullmäktige äga att tilldela vaktmästarpersonalen lämplig uniformsbeklädnad vid tjänstgöring ävensom att anvisa till envar av förste riksgäldsvaktmästaren och en riksgäldsvaktmästare särskilt arvode för postbefordran av högst 360 kronor för år, dels ock till den riksgäldsvaktmästare, som förordnas att biträda vid mottagande och utlämnande av riksdagstryck, ett särskilt arvode av högst 200 kronor för år»;

E) att fullmäktige i riksgäldskontoret må från och med den 1 juli 1935 tills vidare, för högst ett budgetår i sänder, å extra stat därstädes förordna en tjänsteman med placering i 22:a lönegraden.

Stockholm den 28 mars 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD AKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerberg, Lindgren, Ernfors**, *Johansson* i Friggeråker, *Ehrnberg, Nilsson* i Mölndal och *Bjurström*;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Lovén, K. A. Westman**, *Paulsen, Johansson* i Sollefteå, *Andersson* i Lindome*, *Hilding* och *Gustavson* i Västerås.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) *Vid punkten A) 1):*

av herrar *Akerberg, Ernfors, Ehrnberg, Bjurström, Leffler* och *Andersson* i Lindome, vilka anført och hemställt följande:

»I likhet med utskottets majoritet tillstyrka vi förslaget om inrättande av en befattning såsom riksgäldsdirektör och chef för riksgäldskontoret. Vi hava emellertid icke kunnat biträda det förslag beträffande formen för tillsättande av befattningen, som framlagts av utskottets majoritet utan ansluta oss till vad kommittén och fullmäktige härutinnan föreslagit.

Enligt vår uppfattning är nämligen den valkorporation, som utgöres av kamrarnas valnämnd för utseende av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, föga lämpad för uppgiften att utse en till riksgäldsdirektör skickad person. Denna valnämnd, som består av 48 personer, är alltför stor för att kunna på ett smidigt sätt handlägga här avsedda anställningsfråga. I detta avseende torde fullmäktige i riksgäldskontoret på ett bättre sätt kunna representera riksdagen, särskilt som fullmäktige utan tvivel äro den mest sakkunniga delegationen för prövning av frågan om olika personers lämplighet för uppdraget i fråga. Då fullmäktige hava ansvaret för riksgäldskontorets verksamhet, synes det därjämte berättigat, att de tillförsäkras avgörande inflytande på tillsättandet av riksgäldsdirektörsbefattningen. De böra i sådant syfte hava full handlingsfrihet och icke nödgas välja den person, som av kamrarnas valnämnd utsetts för ändamålet. Därest valet av riksgäldsdirektören anförtröddes åt fullmäktige, skulle otvivelaktigt större garanti ernås för att till denna ansvarsfulla befattning bleve utsedd den bäst skickade person, som står till förfogande. Därigenom skulle jämväl undvikas de olägenheter, som kunna uppkomma vid vakans å riksgäldsdirektörsbefattningen vid en tidpunkt, då riksdagen ej är samlad. Med hänsyn till vad nu anförts och då riksdagen uppdragit åt bankofullmäktige att inom eller utom sig utse vice riksbankschef, vilja vi tillstyrka, att riksdagen lämnar riksgäldsfullmäktige bemyndigande att inom eller utom sin krets utse riksgäldsdirektören.

I likhet med fullmäktige anse vi, att den nya organisationen beträffande ledningen av riksgäldskontoret bör träda i kraft den 1 juli 1935.

Vi hemställa alltså,

att riksdagen må besluta, att från och med den 1 juli 1935 fullmäktige i riksgäldskontoret skola äga att för en tid av

högst tre år i sänder inom eller utom sig utse en riksgälds-
direktör att vara chef för riksgäldskontoret.»; samt

av herr *Lindgren*.

2) *Vid punkten A) 2):*

av herrar *Åkerberg, Ernfors, Ehrnberg, Bjurström, Leffler och Andersson* i Lindome, vilka i anslutning till vad som anförts i den vid punkten A) 1) fogade reservationen yrkat,

att riksdagen må besluta, att riksgäldsdirektören skall såsom arvode åtnjuta 25,000 kronor för år med rätt för fullmäktige att, därest riksgäldsdirektören utses utom fullmäktige, därutöver tillerkänna honom ett tilläggsarvode till högst samma belopp som det till fullmäktig utgående arvodet.

3) *Vid punkten A) 7):*

av herrar *Åkerberg, Ernfors, Ehrnberg, Bjurström, Leffler och Andersson* i Lindome, vilka i anslutning till vad som beträffande ikraftträdandet av den nya organisationen föreslagits i den vid punkten A) 1) fogade reservationen yrkat,

att riksdagen må besluta, att från och med den 1 juli 1935 fullmäktige ej vidare skola utse förste deputerad och andre deputerad.

4) *Vid punkten A) 8):*

av herrar *Åkerberg, Ernfors, Ehrnberg, Bjurström, Leffler och Andersson* i Lindome, vilka i anslutning till vad som beträffande ikraftträdandet av den nya organisationen föreslagits i den vid punkten A) 1) fogade reservationen yrkat,

att riksdagen må besluta, att från och med den 1 juli 1935 skall för viktigare ärendens beredning och handläggning i riksgäldskontoret inrättas ett arbetsutskott, bestående av tre ledamöter, nämligen fullmäktiges ordförande och riksgälds-
direktören såsom självskrivna samt en tredje, utsedd för ett år i sänder, av och inom fullmäktige, skolande riksgälds-
direktörens ersättare beredas tillfälle närvara vid arbetsutskottets sammanträden.

5) *Vid punkten A) 9):*

av herrar *Åkerberg, Ernfors, Ehrnberg, Bjurström, Leffler och Andersson* i Lindome, vilka i anslutning till vad som beträffande ikraftträdandet av den nya organisationen föreslagits i den vid punkten A) 1) fogade reservationen yrkat,

att riksdagen må besluta, att från och med den 1 juli 1935 skall, utöver fullmäktigarvodet, utgå till fullmäktiges ord-

förande särskilt arvode med 3,500 kronor för år och till den av fullmäktige utsedde tredje ledamoten av arbetsutskottet särskilt arvode med 3,000 kronor för år.

6) *Vid punkterna B)—E)*:

av herr *Paulsen*, som anført och hemställt följande:

»Föreliggande förslag beträffande personalorganisationen innebär, såsom den å sid. 9 av utskottets utlåtande intagna sammanställningen utvisar, såväl en ökning av befattningarnas antal som en högre lönegradsplacering av åtskilliga befattningar. Enligt verkställd beräkning skulle förslaget genomförande medföra en höjning av avlöningskostnaderna för riksgäldskontorets personal med omkring 27,000 kronor om året. Enligt min uppfattning bör en så stor omläggning av riksgäldskontorets personalorganisation som den nu föreslagna icke beslutas av riksdagen, förrän den blivande riksgäldsdirektören beretts tillfälle att taga ställning till förslaget.

På grund av det anförda hemställer jag,

att riksdagen må avslå vad utskottet under punkterna B)—E) hemställt.»

RIKSGÄLDSKONTORETS ORGANISATIONSKOMMITTÉ

U T L Å T A N D E

AVGIVET

DEN 5 DECEMBER 1934

Till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret.

I december 1933 beslöto fullmäktige, med hänsyn till att den alltjämt tilltagande arbetsbelastningen inom riksgäldskontoret syntes fullmäktige nödvändig göra en allmän översyn av riksgäldskontorets organisation och personalbehov, tillsätta en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till sådan ändring i riksgäldskontorets organisation, som efter verkställd utredning kunde befinnas erforderlig. Till kommittéledamöter utsågos riksgäldsfullmäktige E. A. Hallin och A. Anderson samt riksgäldssekreteraren J. A. Hägglund och förste revisorn T. E. I. G. Borell. Med skrivelse den 22 mars 1934 överlämnade fullmäktige till bankoutskottet förslag till ändringar i riksgäldskontorets organisation i anledning av nämnda kommittés i ämnet avgivna utlåtande.

Sedan bankoutskottet i skrivelse den 24 påföljande maj återremitterat ärendet till fullmäktige i främsta rummet för en utredning angående frågan om riksgäldskontorets ledning, hava fullmäktige den 7 juni 1934 tillsatt en av sju ledamöter bestående kommitté med uppgift att verkställa den av bankoutskottet förordade undersökningen rörande riksgäldskontorets ledning och i samband därmed, i den mån så finnes erforderligt, underkasta frågan om riksgäldskontorets personalorganisation i övrigt förnyad granskning samt därefter i god tid före 1935 års riksdags början till fullmäktige inkomma med förslag i ämnet. Utskottet förutsatte vidare, att fullmäktige vidtog åtgärder till undvikande av att olägenheter uppstode genom det uppskov med lösningen av kontorets organisationsfråga, som föranleddes av den av utskottet intagna ståndpunkten. Från och med den 1 juli 1934 hava fullmäktige i anledning härav vidtagit vissa provisoriska förändringar av riksgäldskontorets organisation.

Till ledamöter av den ovannämnda kommittén hava utsetts riksgäldsfullmäktiges ordförande K. E. H. Hildebrand, tillika ordförande i kommittén, riksgäldsfullmäktige E. A. Hallin, A. Anderson och G. H. Andersson samt ordföranden och vice ordföranden i bankoutskottet vid 1934 års riksdag redaktören O. H. Åkerberg och direktören J. E. Leffler ävensom statssekreteraren i finansdepartementet G. H. Eriksson.

Efter fullgjort uppdrag överlämnar härmed denna kommitté, benämnd riksgäldskontorets organisationskommitté, sitt förslag till vissa förändringar i riksgäldskontorets organisation. Till grund för kommitténs arbete, som pågått huvudsakligen under tiden september—november innevarande år, ha legat, utom av fullmäktiges ordförande och förste deputerad utarbetade promemorior med vissa synpunkter rörande dels riksgäldskontorets ledning och dels riksgäldskontorets organisationsfråga i övrigt, av den år 1933 tillsatta kommittén (i det följande benämnd 1933 års kommitté) avlämnat förslag jämte fullmäktiges skrivelse till 1934 års bankoutskott.

Vid behandlingen av riksgäldskontorets organisation har kommittén följt den uppdelning å olika byråer, som gjorts av 1933 års kommitté och som med stöd av bankoutskottets ovannämnda skrivelse i vissa delar provisoriskt tillämpas under innevarande budgetår. Benämningarna å byråerna i nu föreliggande utredning ansluta sig likaledes — i den mån de ej hänföra sig till kom-

mittens förslag — till det av 1933 års kommitté avgivna utlåtandet med däri i fullmäktiges skrivelse till bankoutskottet vidtagna tillägg eller ändringar.

Riksgäldskontorets ledning.

I. Den hittillsvarande utvecklingen.

För att riksgäldskontoret skall kunna på ett för landet gagneligt sätt fylla sin uppgift måste det i hög grad åtnjuta riksdagens förtroende i lika hög grad som den kapitalplacering allmänhetens, varför riksdagen lägger stor vikt vid valet av sina förtroendemän i riksgäldskontoret.

Vid utövande av sin verksamhet äro fullmäktige i behov av omfattande insikter i statsfinansiella frågor. En långvarig tjänstgöring såsom fullmäktig ger helt naturligt ett betydande mått av kunskap och erfarenhet, men vid nyval till fullmäktige tager riksdagen i allmänhet större hänsyn till förtroendesynpunkter än till redan förefintliga kvalifikationer för uppdraget. Problemet att inom kontorets ledning erhålla ett erforderligt mått av statsfinansiella insikter och erfarenhet i statsupplåningsfrågor har under olika tids-skeden lösts på olika sätt. Man kan särskilja förnämligast två olika organisationssystem, vilka i tiden följt på varandra, nämligen:

a) organisationen baseras på kommissarier såsom kontorets högt betrodda tjänstemän;

b) kontorets ledning överlämnas till två av och inom fullmäktige valda deputerade.

Kommittén vill i korthet redogöra för de utmärkande dragen för vardera systemet.

A. Organisation med kommissarier.

I ständernas instruktion av april 1810 för kommissarierna i riksgäldskontoret stadgades bl. a. följande:

Under fullmäktiges överinseende handhaves administrationen av riksgäldverket av fem kommissarier, vilka för all dem ombetrodd penningeuppbörd bliva en för alla och alla för en ansvariga.

Dessa kommissarier utses av fullmäktige.

Kommissariernas befattningar äro: att emottaga och redovisa till kontoret inflytande uppbörd och övriga inkomster; att besörja kontorets utgifter; att avge utlåtanden till fullmäktige, m. m.

Alla utgifter, vilka äro bestämda och ovillkorliga såsom inrikes räntebetalningar, inlösen av kontorets förfallna obligationer i banco m. m. besörjas av kommissarierna utan föregången anmälan hos fullmäktige, varemot utgifter till avlöningar, ljuspenningar o. dyl. kräva fullmäktiges beslut. Till expenser anordnas av fullmäktige ett visst belopp, som disponeras av kommissarierna. Reparationer å kontorets hus få icke företagas utan fullmäktiges prövning och godkännande.

Kommissarierna avlämna till fullmäktige varje fullmäktiges sessionsdag uppgifter om förestående utbetalningar å utrikes orter och föreslå de utvägar, vilka till betalningarnas verkställande synas mest lämpliga, varvid skälen för deras tillstyrkande noga och omständeligen böra utredas.

De beslut fullmäktige i anledning härav fatta kungöras genast kommissarierna till efterrettelse. Köpas växlar, så anordnas betalningen av kommissarierna. I den rapport om utrikesbetalningar, som näst påföljande sessionsdag skall avlämnas, anmäla kommissarierna de växlar, som blivit köpta, med alla nödiga detaljer.

Första sessionsdagen i varje vecka avlämnas en av kamreraren i bokslutkontoret och kassören bestyrkt rapport över inkomster och utgifter.

Varje kvartal avgives en berättelse om verkets gång de näst förflutna tre månaderna, om betjäningen sina skyldigheter fullgjort och i vad tillstånd kontoret sig befinner i anseende till skulder och tillgångar, varöver bifogas ordentliga kalkyler. I samband härmed avlämnas inlösta obligationer för att av fullmäktige slutligen annulleras.

Före den 1 februari varje år författas och ingives en fullständig berättelse om allt vad under det näst förflutna året förefallit jämte förteckning på alla till kommissarierna från fullmäktige remitterade mål eller av fullmäktige meddelade beslut med anteckning över vidtagna åtgärder. Likaledes böra kommissarierna till varje revision avlämna en fullständig berättelse om verkets administration.

Kommissarierna sammanträda till session så ofta något förefaller, som kräver deras gemensamma överläggning och åtgärd. Vid dessa sammanträden föras protokoll över alla förekommande mål. Om stridiga meningar uppstå i avseende på utlåtanden eller förslag, vilka till fullmäktige skola avgivas, bör protokollet i sin helhet åtfölja expeditionen.

Kommissarierna ställa sig till noga och ofelbar efterrättelse författningarna och den instruktion, som av fullmäktige utfärdas, jämte de beslut, vilka av fullmäktige särskilt vidtagas.

B. Organisation med deputerade.

I samband med de första järnvägslånen fingo riksgäldsfullmäktige år 1857 rätt att bland sig utse två deputerade för att handlägga frågor rörande sådana lån, såväl emissionerna som utbetalningen av anslag. Deputerades åligganden ha under de följande decennierna undergått vissa förändringar. Enligt 1930 års reglemente § 9 stadgas följande om deputerades verksamhet:

»Fullmäktige utse inom sig två deputerade, en förste och en andre, vilka det åligger att i överensstämmelse med detta reglemente samt de beslut och föreskrifter, som fullmäktige meddela, leda arbetet med upplåningen för statens räkning och förvaltningen av statsskulden, anordna medel till av fullmäktige beslutade eller eljest bestämda utbetalningar, föredraga ärenden inför fullmäktige, tillse utförandet av fullmäktiges beslut, utöva tillsyn över arbetet inom riksgäldskontoret samt i allmänhet handhava den löpande förvaltningen, fullmäktige dock obetaget att, där så provas lämpligt, till annan fullmäktig än deputerad anförtro fullgörande av visst uppdrag rörande förvaltningen.

Förste deputeraden utses omedelbart efter det val av fullmäktige förrättats av riksdagens valmän och utövar därefter sin befattning, till dess nytt val av fullmäktige under nästföljande år ägt rum. Andre deputeraden utses för kortare period.

Fördelningen mellan deputerade, av vilka förste deputeraden har daglig tjänstgöringsskyldighet, av dem gemensamt tillhörande göromål bestämmes av fullmäktige.

Förste deputeraden äger att för sjukdoms- eller annat laga förfall eller för enskilda angelägenheter besörjande bevilja tjänstemännen ledighet under högst fjorton dagar, ävensom meddela föreskrift om tjänstens uppehållande intill fullmäktiges nästa ordinarie sammankomst. Han utövar jämväl beträffande vården av kontorets värdepapper det uppdrag, tjänstgöringsordningen i sådant avseende innehåller.

Förste deputeraden äger att under en och en halv månad årligen åtnjuta ledighet utan avdrag å arvodet. Till den bland fullmäktige, som utses att

under sådan ledighet bestrida förste deputeradens befattning, utgår ersättning med belopp, motsvarande dennes arvode för ifrågavarande tid.

Därest förste deputeraden förut innehar tjänst å rikets stat, är han skyldig att frånträda därmed förenad avlöning, så länge han uppbär arvode såsom förste deputerad.

Fullmäktige må vara obetaget att, om sådant finnes behöfligt för lånetransaktioner, utse ombud för bedrivande av därvid erforderliga underhandlingar.»

Enligt långvarig praxis deltagar riksgäldskontorets ordförande i och tager ledningen vid låneförhandlingar och andra viktigare angelägenheters skötsel. I detta hänseende förefinnes en skillnad mellan bankofullmäktiges och riksgäldsfullmäktiges ordförandes befogenheter, vilken i viss mån torde sammanhänga med att bankofullmäktiges ordförande utses av Kungl. Maj:t men riksgäldsfullmäktiges av riksdagen; det har då varit helt naturligt att den senare jämte förste deputeraden eller båda deputerade infunnit sig i bankoutskottet, när detta önskat få upplysningar av fullmäktige. Denna praxis torde sedermera ha återverkat även på andra håll.

Skillnaden mellan de båda organisationssystemen är rätt avsevärd. Enligt det förra låg ledningen av det inre arbetet i övervägande grad hos ett kollegium av högre tjänstemän. Enligt det senare systemet har ledningen överlämnats till två av fullmäktige valda deputerade med förste deputeraden som förvaltningschef.

II. Förslag till omorganisation.

A. Riksgäldsdirektör.

Kommissariesystemet hade den olägenheten, att ingen av fullmäktige direkt befattade sig med förvaltningens detaljer i den mån de lågo utanför fullmäktiges eget begränsade förvaltningsområde. Ej heller det senare systemet har visat sig vara fullt tillfredsställande, vilket närmast sammanhänger med tidsförhållandena.

Beträffande bankofullmäktige har det blivit tradition att de av kamrarna valda elektorerna sörja för att en till förste deputerad, d. v. s. riksbankschef, lämplig man insättes bland fullmäktige. Däremot synes ej hittills tillräckligt ha beaktats, att riksgäldskontoret i allt högre grad blivit ett synnerligen omfattande affärsverk, och fördenskull har en liknande tradition icke vuxit fram beträffande valet av en för förste deputeradeskapet särskilt lämplig man. Fullmäktige ha visserligen hittills haft förmånen att inom sin krets kunna finna en förste deputerad, vilken varit därtill lämpad och kunnat ägna den erforderliga tiden åt uppdraget, men det senaste decenniets forcerade utveckling av riksgäldskontorets verksamhet skapar en viss oro för framtiden. Det synes därför vara nödvändigt att vidtaga åtgärder för tillgodoseende för framtiden av kontorets oavvisliga behov av en sakkunnig och erfaren ledning.

Mellan riksgäldskontoret och riksbanken förefinnes den skillnaden, att riksbanken har ett större verksamhetsfält än riksgäldskontoret, vilket tager sig uttryck däri, att bankofullmäktige utse för olika grenar av verksamheten flera deputerade, vilka biträdas av en vice riksbankschef. Ehuru riksgäldskontorets arbete under senare år betydligt intensifierats och utökats, föreslår kommittén endast en förvaltningschef, här kallad riksgäldsdirektör, vilken är väl insatt i de olika frågor, som beröra riksgäldskontoret. Han bör för den skull äga goda insikter i finansfrågor, speciellt sådana som beröra statsfinansiering och budgetpraxis. Han bör kunna leda ett mångskiftande arbete med ett stort

antal tjänstemän samt klokt och objektivt kunna bedöma tjänste- och befordringsfrågor. Han bör kunna väl samarbeta med fullmäktige samt med bankoutskott, statsrevisorer och regering. Han bör likaledes kunna på ett förtroendefullt sätt sköta förbindelsen med riksbanken och eventuella privatbankkonsortier. Han bör äga sådana språkkunskaper, att han kan mottaga och underhålla sig med utlänningar, vilka besöka kontoret, samt i utlandet studera statsfinansiella förhållanden. Han bör slutligen kunna ägna hela sin tid åt riksgäldskontoret, varav följer, att han svårligen tillika kan vara riksdagsman, vilket förste deputeraden under tidigare relativt lugna förhållanden ofta varit.

Det är mycket möjligt, att man ej vid varje val av riksgäldsdirektör kan finna någon, som fyller alla de anförda kraven, och man får då väga de olika kandidaternas personliga kvalifikationer emot varandra och utse den lämpligaste. Ett sådant bedömande sker enligt kommitténs mening bäst inom en mindre krets, och efter ingående prövning av frågan anser sig kommittén vilja tillstyrka, att riksdagen må giva riksgäldsfullmäktige bemyndigande att inom eller utom sin krets utse riksgäldsdirektören. Det är visserligen kamrarnas elektor, som i verkligheten utse riksbankschefen, men bankofullmäktige ha däremot genom 1932 års reform erhållit befogenhet att inom eller utom sin krets utse vice riksbankschef. Kommittén anknyter sitt förslag beträffande riksgäldsdirektören till denna åt bankofullmäktige lämnade befogenhet.

Kommittén finner det vara möjligt, att riksgäldsdirektören kan behöva utses för längre tid än ett år, och anser, att fullmäktige må äga rätt att, om så erfordras, besluta därom, dock ej för längre tid än tre år. Kommittén har diskuterat ett förslag, att anställningstiden eventuellt skulle kunna bestämmas till högst sex år eller samma tid, som för närvarande gäller beträffande cheferna för de affärsdrivande verken, men anser det lämpligt att tillsvidare stanna vid tre år. Riksbankschefen väljes såsom fullmäktig på tre år men såsom förste deputerad för ett år i sänder. Hans löneförmåner äro emellertid så mycket högre än vad kommittén föreslår för riksgäldsdirektören, att en kompensation i längre avtalstid för denne eventuellt kan bliva nödvändig. Vad vice riksbankschefen angår finnes ingen bestämmelse om avtalstiden och någon fast praxis har givetvis ej hunnit utbilda sig.

Kommittén anser det emellertid ur alla synpunkter önskvärt, att en av fullmäktige utsedd riksgäldsdirektör av riksdagen insättes bland fullmäktige. Kommittén utgår från det antagandet, att fullmäktige vid sitt val skola låta sig angeläget vara att, om riksgäldsdirektören ej redan är fullmäktig, finna en man, som har förutsättningar att vinna riksdagens förtroende. Det är ej heller nödvändigt, att riksdagen skulle vid första valtillfälle efter riksgäldsdirektörens tillsättning utse honom till fullmäktig, utan därmed kan anstå, tills riksdagens bankoutskott och revisorer lärt känna honom. Blir bedömandet gynnsamt, lär väl något hinder ej förefinnas för hans val till fullmäktig. Skulle det däremot bliva mindre gynnsamt, lära fullmäktige ej lämpligen kunna förlänga hans mandat utöver den första avtalstiden. Ur denna synpunkt är det naturligtvis välbetänkt av fullmäktige att ej utan trängande skäl medgiva en allt för lång avtalstid.

B. Riksgäldsdirektörens ersättare.

Under riksgäldsdirektörens semester och i övrigt vid förfall för honom skall en ersättare finnas tillgänglig. Till ersättare förordna fullmäktige för ett år i sänder en tjänsteman i verket. Om särskilda omständigheter så påkalla, må fullmäktige dock utse en fullmäktig till ersättare.

Är riksgäldsdirektören fullmäktig, inträder vid förfall för honom nämnda

ersättare såsom riksgäldsdirektör och en av riksdagen vald fullmäktigsuppleant i hans ställe såsom fullmäktig.

C. Arbetsutskott och ordförandens ställning.

Riksgäldsfullmäktige ha ordinarie sammanträden en gång i veckan och dessutom extra sammanträden, då så erfordras. Mellan sammanträdena skola fattade beslut verkställas och ärenden förberedas till nästa sammanträde, förhandlingar föras, t. ex. med riksbankschefen och representanter för privatbanker eller på särskild kallelse med statsrevisorerna eller bankoutskottet. Överläggningar med finansministern och andra departementschefer förekomma även. I allmänhet ombesörja deputerade beslutens verkställande, men i övrigt är det vanligt, att ordföranden och deputerade gemensamt handlägga viktigare ärenden och att viktigare förhandlingar föras antingen av ordföranden och förste deputeraden eller av ordföranden och båda deputerade.

Efter tillsättande av en riksgäldsdirektör inträder denne närmast i de funktioner, som tillkommit förste deputeraden. Men i många fall synes det ej vara lämpligt, att han ensam uppträder å fullmäktiges vägnar, utan fullmäktige synas böra ge bestämdare form åt ovannämnda praxis genom val av ett arbetsutskott av tre medlemmar: ordföranden och riksgäldsdirektören såsom självskrivna och en tredje medlem, utsedd för ett år i sänder av och inom fullmäktige.

Såsom förut anmärkts deltagar riksgäldsfullmäktiges ordförande vid den förberedande behandlingen av viktigare frågor. Anledningen torde delvis få sökas däri, att han såsom direkt vald till ordförande av riksdagen i eminent grad blir en riksdagens förtroendeman. I denna ordförandens allmänna ställning lär ej vara anledning att göra någon ändring.

Det nämnda arbetsutskottet skall icke företräda fullmäktige i annan mån än som redan nu är fallet med ordföranden och förste deputeraden eller båda deputerade. Någon annan instruktion för arbetsutskottet synes ej behöva ifrågakomma än en bestämmelse i reglementet om dess uppgifter i allmänhet, vilken bestämmelse får kompletteras med speciella uppdrag av fullmäktige. Fullmäktigekorporationens ställning blir alltså densamma som för närvarande.

För den händelse riksgäldsdirektören icke är fullmäktig, synes anordningen med ett arbetsutskott vara den bästa formen för det konstitutionella ansvarets fördelning. Fullmäktige i riksgäldskontoret äro för sin förvaltning ansvariga inför riksdagen. Statsrevisorerna verkställa granskning och likaså bankoutskottet, vilkas uttalanden om riksgäldskontorets verksamhet ligga till grund för riksdagens beslut i dechargefrågan. Härjämte finnes en särskild ansvarighetslag för fullmäktige, vilka i händelse av svårare förseelser skola ställas till ansvar inför Svea hovrätt.

En riksgäldsdirektör, som utses utanför fullmäktiges krets, blir icke ansvarig inför riksdagen utan inför fullmäktige. Om ett arbetsutskott, i vilket riksgäldsdirektören är ledamot, förbereder viktigare frågor, synes fullmäktiges konstitutionella ansvar kunna upprätthållas oaktat den organisatoriska förändringen med riksgäldsdirektör. Riksdagen kan genom bankoutskottet utöva samma kontroll över fullmäktige och riksgäldskontoret i allmänhet som för närvarande, även om riksgäldsdirektören ej skulle vara fullmäktig.

Från och med år 1928 har andre deputeraden icke valts för helt år, utan uppdraget att fungera såsom sådan har lämnats till fullmäktige i tur och ordning, allteftersom det för dem varit lämpligast att tjänstgöra. Anledningen till förändringen var företrädesvis den, att det syntes lämpligt att fullmäktige i allmänhet fingo såsom andre deputerad bättre sätta sig in i kontorets inre

förvaltning. En sådan omläggning av kontorets ledning, som nu är ifrågasatt, synes lämpligen få till konsekvens, att den nuvarande förste deputeradens chefsställning överflyttas på riksgäldsdirektören och andre deputeradeskapet övergår i ett ledamotskap av det tänkta arbetsutskottet.

D. Avlöningar.

Förste deputeraden åtnjuter lön utöver fullmäktigarvodet med 10,000 kronor per år jämte dyrtidstillägg. Denna lön måste avsevärt höjas för en riksgäldsdirektör på grund av de fordringar, som komma att ställas på honom. Riksbankschefen uppbär 43,000 kr., inklusive fullmäktigarvodet å 7,000 kr., och vice riksbankschefen 28,000 kr., vilket belopp kan ökas med 7,000 kr., för såvitt han ej är fullmäktig. Kommittén föreställer sig, att en lön av 25,000 kr. skulle vara väl avvägd för riksgäldsdirektören; fullmäktige bör dock vara obehaget att därutöver tillerkänna honom ett tilläggsarvode uppgående till högst fullmäktigarvodet, därest han utsetts utom fullmäktiges krets. Riksgäldsdirektörens lön bör stå i någon proportion till chefslönerna i riksbanken men bör kunna hållas under dessa. För riksgäldsdirektören synas enahanda bestämmelser i fråga om rätt till pension böra tillämpas, som gälla för deputerade inom fullmäktige i riksbanken.

Ersättare, som är tjänsteman i verket, synes lämpligen utöver sin ordinarie lön böra uppbära ett årsarvode å 1,000 kronor samt vid tjänstgöring under riksgäldsdirektörens semester och vid längre förfall för denne ett månatligt tjänstgöringsarvode av 500 kronor. Om vid något tillfälle fullmäktig utses till ersättare, fastställa fullmäktige särskild ersättning för honom.

Andre deputeradens arvode å 3,000 kr. bibehålles så tillvida som nämnda belopp skulle utgå till den av fullmäktige valde ledamoten av arbetsutskottet. Kommittén föreslår därjämte, att ordförandens nu utgående extra arvode å 2,000 kronor med hänsyn till hans deltagande i utskottets arbete höjes till 3,500 kronor för år. Medlemmarna av direktionen i riksbanken äga ej uppbära särskilt arvode, men detta sammanhänger därmed, att de samtliga äro deputerade eller vice riksbankschef och i dessa egenskaper åtnjuta arvode.

Organisationen i övrigt.

I. Allmänna synpunkter.

Det organisationsförslag, som fullmäktige avlämnade till bankoutskottet vid 1934 års riksdag, avsåg endast, såsom fullmäktige framhöllo, att avhjälpa de mest iögonfallande organisatoriska bristerna och att nödortfeliggen fylla den närmaste tidens behov av något större antal kvalificerade arbetskrafter. Det var ej fråga om en omorganisation på lång sikt, utan fullmäktige ansågo önskvärt att erhålla riksdagens godkännande av förslaget såsom en nödvändig men tillfällig förbättring.

Genom bankoutskottets beslut att återremittera ärendet till fullmäktige har organisationsfrågan kommit i ett nytt läge. Kommittén har ansett, att den ej bör begränsa sig till att föreslå en mera tillfällig omorganisation, utan att det vore lämpligt söka finna lösningar för en avsevärd framtid. Kontoret har under sin tillvaro genomlevat många olika skeden med ökning eller minskning av arbetsbördan och med förändringar i organisation och personalantal därefter. För närvarande befinner sig kontoret i en expansionsperiod, som efter allt att döma kommer att fortsätta under en längre tid. Konsekvensen bjuder då att anpassa organisation och personal efter dessa förhållanden.

A. Organisationens utveckling och jämförelse mellan 1917 och 1934.

Riksgäldskontorets organisation är i huvudsak alltså densamma som år 1917. Under perioden 1917—1934 har emellertid kontorets verksamhet utvidgats oerhört, vilket torde framgå av följande siffror. Statsskulden uppgick den 31 december 1917 till 1,149 miljoner kronor och den 31 oktober 1934 till 2,504 miljoner kronor; ökningen är 118 %. Den förfallna räntan å statsskulden utgjorde under 1917 44.5 miljoner och under budgetåret 1933—1934 99.3 miljoner kronor; ökningen är 102 %. Skulderna inom linjen utgjorde den 31 december 1917 60.3 och den 30 juni 1934 343.5 miljoner kronor. Det är tydligt, att denna utveckling medfört en mycket betydande arbetsökning. Vidare kan nämnas, att kontrollen över enskilda järnvägar, som erhållit statslån, tagit en oanad omfattning och att remisserna från Kungl. Maj:t och under hand från departementschefer starkt ökat i antal. Inskrivningarna i statsskuldboken ha flerdubblats och statsskuldboksbyrån har fått en ny och mycket arbetskrävande verksamhetsgren genom inskrivningarna av premieobligationer. Premieobligationslånen ställa kontinuerligt vida större anspråk på kontorets personal än andra upplåningsformer. Riksgäldskontorets direkta obligationsförsäljning har väsentligt ökats, bortsett från försäljningen av premieobligationerna, vilken medfört alldeles nya problem. Nya utlånings- m. fl. fonder ha ställts under riksgäldskontorets förvaltning. Synnerligen omfattande konverteringsoperationer ha i hög grad ökat arbetet och dylika komma säkerligen även i framtiden att förorsaka mycket arbete. Kassarörelsen har utvisat stegring, delvis sammanhängande med att inlösen av kuponger till de inhemska statslånen numera till övervägande del sker i riksgäldskontorets kassa. Arbetet med de inlösta kupongernas ordnande, bokföring m. m. har komplicerats genom att utbetalningen av räntorna å vissa lån till utländska obligationsägare med hänsyn till pundets notering måste ske efter avräkning i denna valuta.

De nu lämnade uppgifterna torde ge en allmän föreställning om den starka expansion, riksgäldskontorets verksamhet undergått under perioden 1917—1934.

B. Riksgäldskontorets personalorganisation i jämförelse med andra liknande statens verk.

Då under krigstiden och därefter arbetsvolymen inom riksgäldskontoret hastigt ökades, skedde en viss ökning av arbetskrafterna med huvudvikten lagd på icke-ordinarie befattningshavare, medan däremot behovet av mer kvalificerad personal i ledarställning icke i tillräcklig utsträckning tillgodosågs. Detta föll sig naturligt, eftersom man ej kunde beräkna, hur länge de nya arbetskrafterna skulle behöva kvarstå. Behovet av dem har emellertid i stor omfattning blivit permanent och vissa organisationsåtgärder år 1917 stabiliserade egentligen blott dåvarande arbets- och tjänsteförhållanden. Utvecklingen har efter hand gått därhän, att en avsevärd del av kontorets verksamhet, som tidigare uppfattats vara av tillfällig art, blivit en del av dess normala verksamhet, ehuru i stor utsträckning fortfarande skött av icke-ordinarie arbetskrafter.

Proportionen mellan ordinarie och extra ordinarie tjänstemän är ungefär densamma den $\frac{1}{1}$ 1918 och den $\frac{30}{6}$ 1934, men med den fortgående ökningen av antalet tjänstemän ha olägenheterna dock framstått tydligare. Proportionen framgår av nedanstående sammanställning, där uppdelningen den $\frac{31}{12}$ 1933 medtagits, när det extraordinära personalbehovet då var särskilt stort, något som tillfälligt sänkte procentsiffran för de ordinarie tjänstemännen:

	¹ / ₁ 1918	³¹ / ₁₂ 1933	³⁰ / ₆ 1934
<i>Ordinarie tjänstemän</i>	21	50	50
i procent av samtliga	43.8 %	32.5 %	46.3 %
<i>Extra ordinarie tjänstemän</i>	27	40	40
<i>Extra tjänstemän</i>	—	64	18
Summa extra ordinarie och extra	27	104	58
i procent av samtliga	56.2 %	67.5 %	53.7 %

Siffrorna för den ³⁰/₆ 1934 hava reducerats med hänsyn till under hösten 1934 verkställd uppsägning av extra personal.

Under tiden 1918—1934 ha visserligen 29 ordinarie befattningar, huvudsakligen i de lägsta lönegraderna, tillkommit, men proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie har icke på långt när blivit tillfredsställande. Vad som år 1918 kunde anses tämligen berättigat, eftersom det ökade personalbehovet framträtt blott ett fåtal år och man ej kunde veta, om det ej inom kort kunde bringas ned igen, måste anses vara mycket betänkligt år 1934.

Proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare den ³⁰/₆ 1934 i riksgäldskontoret och vissa andra verk framgår av nedanstående tabell:

	riksbanken huvudkontoret	statskon- toret	riksräken- skapsverket	riksgälds- kontoret
<i>Ordinarie tjänstemän</i>	183	37	67	50
i procent av samtliga	72.8 %	63.8 %	73.6 %	46.3 %
<i>Extra ordinarie tjänstemän</i>	38	21	23	40
<i>Extra tjänstemän</i>	32	—	1	18
Summa extra ord. och extra	70	21	24	58
i procent av samtliga	27.7 %	36.2 %	26.4 %	53.7 %

Tabellen åskådliggör, hur avsevärt mycket lägre antalet ordinarie befattningar proportionsvis är i riksgäldskontoret än i övriga ovan nämnda verk.

Antalet högre befattningshavare i riksgäldskontoret, till vilka räknats tjänstemän i 22—30 lönegraden, uppgick den ¹/₁ 1918 till 9 eller 18.8 % av samtliga tjänstemän. Den ³⁰/₆ 1934 hade antalet ej stigit till mer än 13, motsvarande 12 % av samtliga tjänstemän, sålunda en betydande procentuell försämring i fråga om antalet ledande poster. Följande sammanställning visar jämförelsen med i föregående tabell nämnda verk.

	riksbanken huvudkontoret	statskon- toret	riksräken- skapsverket	riksgälds- kontoret
<i>Ordinarie tjänstemän i 21—30 lönegraden</i>	79	22	33	13
i procent av samtliga tjänstemän	31.2 %	37.9 %	36.3 %	12.0 %

I de tre förstnämnda verken är procenten nära nog densamma, medan för riksgäldskontoret den låga procenten högre befattningshavare vid jämförelsen med de övriga verken starkt framträder.

För riksgäldskontorets sunda utveckling och för dess arbete är det av den allra största betydelse, att proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän blir förmånligare, och icke minst att antalet högre befattningar ökas. Kommittén har sökt att i sitt förslag förbättra proportionen i bägge nu nämnda avseenden och hänvisar beträffande omorganisationens inverkan till tabellen å sid. 32.

C. Ojämnheten i riksgäldskontorets verksamhet.

Riksgäldskontorets organisationsproblem är ur den synpunkten svårbehandlat, att det råder en stor ojämnhet beträffande arbetsvolymen under olika år. En stor nyemission ökar helt naturligt arbetet, i all synnerhet en premielåneemission, och detsamma gäller konverteringar, då kontoret skall både mottaga och utlämna obligationer till stora belopp. Ibland hopas dylika extra arbeten såsom exempelvis hösten 1933. Man kan rent av skilja mellan år med lågbelastning, medelbelastning och högbelastning. En återblick på de senaste fem budgetåren ger goda exempel på alla tre slagen.

Emissioner och konverteringar öka visserligen arbetet inom kontorets alla avdelningar, men det råder dock en betydande skillnad mellan olika avdelningar. Ett par av dem ha ett jämförelsevis jämnt arbete, medan ökningen i vissa fall är högst väsentlig på andra avdelningar.

Kansli- och räkenskapsbyråerna, vilka bilda de centrala delarna av organisationen, äro icke i lika hög grad som emissions- och statskuldboksbyråerna påverkade av de växlingar i arbetsvolymen, som föranledas av de tid efter annan förekommande statslåneemissionerna och konverteringarna. Den arbetsbörda, som åvilar förstnämnda två byråer, företer en mera jämn, mot statskulddökningen i stort sett proportionell stegring, varjämte det under de senare åren i olika avseenden vidgade verksamhetsområdet för riksgäldskontoret medfört en ökad arbetsbelastning särskilt för dessa byråer.

Vad särskilt kanslibyrån beträffar har dess arbete i främsta rummet ökat genom järnvägsutredningar, juridiska frågor i allmänhet (i samband med processer etc.), remisser i växande mängd m. m. Byrån har givetvis även kännning av emissioner och konverteringar (lånekontrakt och deras tillämpning och tolkning etc.).

Ökningen av riksgäldskontorets medelsförvaltning har särskilt berört räkenskaps- och kassabyrån (beredningen av ärenden rörande utanordnande av medel samt ärenden av bokförings- och budgetteknisk art). Fondförvaltningen har vidare blivit alltmer omfattande (t. ex. fonden för förslag till statsverket och allmänna järnvägs-lånefonden). Kassarörelsen sväller helt naturligt ut vid nyemissioner. — På grund av genomförda omläggningar i redovisningssätt och vidtagna rationaliseringsåtgärder m. m. möter det svårigheter att för en längre period ernå en fullt jämförbar statistik över medelsförvaltningens ökning. Följande siffror må dock anföras.

	1917	1929/30	1933/34
Uttag å riksgäldskontorets giroräkning, miljoner kr.	437.3 ¹	365.6	521.2
Uttag å statsverkets giroräkning, miljoner kr.	54.1	131.8	116.7
Antal utfärdade checkar	2,348	2,229	2,515
Antal kontantutbetalningar i kassan (1920)	10,500	16,700	18,100
Antalet pagina i verifikationerna till kontorets inkomster och utgifter (1920)	9,898	12,358	14,573

Tabellen utvisar stegring från år 1917 utom beträffande uttagen å riksgäldskontorets giroräkning och antalet utfärdade checkar, som under krigs- och efterkrigsåren sprungo upp alldeles ofantligt. I jämförelse med det senaste budgetåret framträder emellertid en ökning även i nu nämnda avseende.

Obligations- och kupongbyrån mottager och kontrollerar inlösta kuponger, obligationer och talonger. Totalantalet utgjorde:

¹ Häri ingå några utbetalningar i samband med kristidskommissionernas finansiering å synnerligen betydande belopp.

	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
Kuponger	1,345,250	1,118,685	1,182,000	1,244,627	1,221,708
Obligationer (exkl. premieobligationer samt obligationer och kuponger från statsskuldboksbyrån)	134,642	46,153	4,400	11,144	116,283
Talonger	870	32,925	80,362	2,226	27,182
	= 1,480,762	1,197,763	1,266,762	1,257,997	1,365,173

Den höga siffran för budgetåret 1929/30 sammanhänger med de stora konverteringarna våren 1930. Mellan de därpå följande åren är skillnaden ej så framträdande. Det torde dock beaktas, att premieobligationer ej medräknats. För budgetåren 1931/32 och 1933/34 medförde konverteringarna av 1921 och 1923 års premielån en betydande ansvällning av obligations- och kupongbyråns arbete. Anmärkas bör även, att arbetet med kuponginlösen väsentligen komplicerats genom att likvider till utländska ägare skall ske till viss överkurs. Indragningen av förskotten till svenska banker med åtföljande direkt kuponginlösen i riksgäldskontoret har medfört ökat arbete för såväl kassan som obligations- och kupongbyrån.

De avdelningar, som handlägga obligationsemissioner och konverteringar resp. inskrivningar i statsskuldboken — de nuvarande emissions- och statsskuldboksbyråerna — få givetvis i än högre grad och mera omedelbart kännning av det ökade arbete, som nämnda transaktioner åstadkomma. I nedanstående tabell ha sammanförts några uppgifter, vilka visa växlingarna mellan de olika åren: av de fem senaste budgetåren kan det första och det fjärde närmast kallas lågbelastningsår, det andra och det tredje medelbelastningsår och det femte högbelastningsår. Beträffande budgetåret 1929/30 torde dock beaktas de stora konverteringarna under våren 1930, vilka framträdde i siffrorna för emitterade och inlösta obligationer. Beteckningen lågbelastningsår är sålunda ej här fullt riktig och kan endast hänföras till siffrorna för ankomna och avgångna försändelser m. m.

	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
Antal emitterade obligationer (ej premieobl.), även för kon- vertering	c:a 106,000	57,000	28,000	57,000	58,000
Antal emitterade premie- obligationer		2,000,000			2,800,000
Inlösta och konverterade stats- ränteobligationer (exkl. statsskuldboksbyrån) . . .	134,642	46,153	4,400	11,144	116,283
Därav konverterade statsränte- obligationer	100,649	15,376		7,222	74,640
Premieobligationer: (genom premielånsexpeditionen)					
mottagna vid utbyte . . .		1,303,858			1,790,973
utlämnade » » . . .		1,303,858			1,790,973
inlösta efter uppsägning		391,864			73,471
försålda		475,879			679,698
antal vinstutbetalningar (per post)	18,373	19,119	20,316	17,423	18,356
Ankomna försändelser . . .	28,000	52,800	50,600	28,700	110,400
Därav värdeförsändelser . .	20,700	43,100	37,300	21,400	90,400
Avgångna försändelser . . .	43,100	45,500	84,800	41,100	123,800
Därav värdeförsändelser . .	39,700	40,400	76,000	37,100	109,500

	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
Dessutom ej registrerade svar på förfrågningar från premiälänsexpeditionen	c:a 7,500	7,500	7,500	7,500	7,500
Totala antalet ankomna och avgångna försändelser . . .	78,600	105,800	142,900	77,300	241,700
Antal tryckta värdepapper					
obl. mantlar	62,400	125,817	—	95,888	76,000
kupongark	72,300	201,936	—	181,798	115,939
interimsbevis	2,300	500	500	900	900
skattkamarväxlar	247	89	69	44	—
certifikat	3,000	2,700	—	3,000	3,000
förvaringsbevis	—	40,088	25,188	—	55,000
betalningsbevis	—	1,000	—	2,000	—
vinstbevis	—	8,000	—	—	—
statsskuldförbindelser	—	—	—	263	50
Summa värdepapper	140,247	380,130	25,757	283,893	250,889
Premieobligationer		2,000,000			2,800,000
kalender- { Andra trycksaker åren (blanketter, pro- 1929— spekt, etc.) . . . . . 1933 { Prospekt om pre- mieobligationslån	14,000	187,850	295,150	183,050	548,450
			2,000,000		1,585,000

Beträffande arbetet å statsskuldboksbyrån må vidare framhållas följande:
Antalet utelöpande certifikat och deras totalbelopp under de olika åren framgår av nedanstående tabell:

	1917	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
I. Utelöpande obligationscertifikat vid årets slut	4,572	14,538	14,599	15,487	16,948	17,815
II. Premieobligationscertifikat	—	87,774	85,503	83,214	85,605	80,010
=	4,572	102,312	100,102	98,701	102,553	97,825
Totalbelopp under I (milj. kr.)	144.91	672.88	678.86	697.12	807.82	897.88
Totalbelopp under II (milj. kr.)	—	16.26	15.70	15.97	16.34	17.44
Summa (milj. kr.)	144.91	689.14	694.56	713.09	824.16	915.27

Antalet certifikat har betydligt ökat till budgetåret 1929/1930 men sedan varit jämförelsevis konstant. Vid konverteringar sväller helt naturligt arbetet med utfärdandet av certifikat betydligt ut.

Såväl premieobligationslånen som amorteringslånen föranleda dessutom mycket tidskrävande arbete på grund av de utlottningar, som verkställas å desamma.

Ett visst mått på ökningen av statsskuldboksbyråns arbetsbörda sedan år 1917 kan man få genom undersökning av storleken av byråns korrespondens. År 1917 avgick från byrån c:a 1,000 brev, inkl. vissa meddelanden angående utbetalning av certifikaträntor. År 1932, som var ett relativt lugnt år, uppgick antalet avsända kopierade skrivelser till c:a 5,000. Härtill kommer ett avsevärt antal skrivelser, som icke kopierats. Enbart på grund av utbetalning av certifikaträntor expedieras numera c:a 25,000 försändelser och meddelanden årligen.

Belysande för ojämnheten i riksgäldskontorets verksamhet är även nedanstående tabell, utvisande av riksdagen anvisade lånemedelsanslag, av riksgäldskontoret utbetalda lånemedel samt upplåningens ökning under budgetåren 1922—1933/34.

	Anslag att utgå av låne- medel milj. kr.	Av riksgälds- kontoret utbe- talade låne- medel milj. kr.	Upplåningen har ökats (resp. minskats) med milj. kr.
År 1922	99.6	95.2	46.5
Jan.—juni 1923	35.4	45.3	20.6
1923—24	94.2	85.6	74.1
1924—25	53.2	98.9	106.8
1925—26	58.0	75.8	8.2
1926—27	55.2	62.3	84.8
1927—28	30.3	42.2	20.4
1928—29	49.4	50.9	17.5
1929—30	34.4	40.2	(— 26.1)
1930—31	49.8	36.9	47.7
1931—32	72.8	66.6	313.5 ¹
1932—33	179.4	166.7	207.2
1933—34	269.5	162.5	(— 5.1) ¹
1934—35	282.1	—	—

De utbetalda lånemedlen förorsaka, såsom av tabellen framgår, ej alltid motsvarande ökning av upplåningen. Denna har i sådana fall kunnat uppskjutas på grund av avsättningar till amorterings- m. fl. fonder samt i riksgäldskontoret inestående statskontorets kassabehållningar m. fl. anledningar.

Växlingarna i arbetsvolymen måste taga sitt uttryck i ökning eller minskning av antalet arbetskrafter. Man bör emellertid uppmärksamma, att antalet ordinarie och i stor utsträckning även extra ordinarie tjänster måste anpassas på sådant sätt, att en tillfredsställande arbetsorganisation kan upprättas även vid högbelastning. Antalet tjänster kan ej fastställas efter år med lågbelastning, enär organisationen då icke kan bära upp högbelastningens börda. Å andra sidan behöver man ej taga sikte på högbelastningsår vid uppgörande av en organisationsplan utan närmast medelbelastningsår, men lägga organisationen så, att den lämpar sig efter en arbetsvolym i överkant av medelbelastningsfallen.

Kommittén vill särskilt framhålla, att riksgäldskontoret har de viktigaste uppgifterna att fylla och kan göra staten den största nyttan vid större belastning; då komma de stora emissionerna och konverteringarna och då måste kontoret mer än eljest visa arbetsduglighet. Och full arbetsduglighet vinnes då icke medelst intagande av ett proportionsvis allt för stort antal extra arbetskrafter att fogas till en för knapp uppsättning av ordinarie och extra ordinarie befattningshavare.

Med beaktande av vad ovan framhållits övergår kommittén att närmare behandla riksgäldskontorets organisation.

II. Byråernas organisation.

I det av 1933 års kommitté till riksgäldsfullmäktige avgivna utlåtandet rörande riksgäldskontorets organisation, till vilket fullmäktige i sin skrivelse till bankoutskottet i huvudsak anslöto sig, föreslogs riksgäldskontorets uppdelning på följande byråer:

¹ Ökningen under 1931/32 och minskningen under 1933/34 bero till stor del av upptagandet resp. återbetalningen av tillfälliga lån i samband med stödet till Skandinaviska Kreditaktiebolaget.

kanslibyrån,
 räkenskaps- och kassabyrån,
 obligations- och kupongbyrån,
 statsskuldboksbyrån,
 revisionsbyrån,
 emissionsbyrån och
 riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå.

Med hänsyn till önskvärdheten av att erhålla något minskat antal byråer och större likformighet mellan dessa har kommittén övervägt möjligheten av ett sammanförande av obligations- och kupongbyrån med annan byrå.

Den förutvarande kameralbyrån blev med tiden för stor och arbetstyngd och den begränsning, som först genom statsskuldboksbyråns definitiva och sedermera obligations- och kupongbyråns provisoriska frånskiljande genomfördes, måste betraktas som nödvändig för att chefen för räkenskapsbyrån icke skall dragas allt för mycket från sin egentliga uppgift. Att till denna byrå hänföra obligations- och kupongbyrån har kommittén därför ansett icke böra ifrågakomma.

Däremot kan en sammanslagning av emissionsbyrån samt obligations- och kupongbyrån mycket väl företagas, då ett organiskt samband mellan dessa byråer uppenbarligen finnes. En given vinst ernås vid en dylik sammanslagning genom att man får en med kvalificerad arbetskraft fylligare utrustad byrå i stället för de båda organisatoriskt sett i detta avseende knapphändigt försedda. En sådan byrå kan utrustas på liknande sätt som statsskuldboksbyrån, nämligen med en chef, en kamrerare samt en revisor; den senare befattningen blir då ny. Med en dylik organisation kan den valvstjänst och värdeförvaltning, som ligger utanför statsskuldboksbyrån, lösas på samma sätt som vid denna byrå, nämligen genom en tremannaförvaltning. En sådan anordning innebär ett fullföljande av de förändringar beträffande värden av värdehandlingar, som år 1933 med riksbanken som förebild beslöts för statsskuldboksbyrån.

För ovannämnda sammanslagning av emissionsbyrån samt obligations- och kupongbyrån tala emellertid även andra skäl. Ojämnheten i riksgäldskontorets verksamhet är, enligt vad ovan framhållits, särskilt framträdande beträffande just emissionsbyrån, under det att den ej visar sig på samma sätt i obligations- och kupongbyråns arbete. Vid en nyemission eller konvertering kommer sålunda en arbetsökning omedelbart att framträda på emissionsbyrån och först senare och ej så markant på obligations- och kupongbyrån. Genom ett sammanförande av dessa båda byråer erhålles en bättre arbetsfördelning än om de äro fristående; de ovan nämnda ojämnheter bli då i viss mån eliminerade. Den nya byråns benämning har kommittén ansett böra bli *obligationsbyrån*.

Beträffande riksgäldskontorets uppdelning i övrigt å byråer har kommittén anslutit sig till tidigare förslag med någon förenkling av benämningarna. Räkenskaps- och kassabyrån föreslås benämnd endast *räkenskapsbyrån* och riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå *riksdagens ekonomibyrå*. Organisationen blir sålunda enligt kommitténs förslag följande:

kanslibyrån,
 räkenskapsbyrån,
 obligationsbyrån,
 statsskuldboksbyrån,
 revisionsbyrån och
 riksdagens ekonomibyrå.

I 1933 års kommittés förslag bibehölls chefen för kanslibyrån i 30:e lönegraden och övriga chefer placerades på följande sätt: å räkenskaps- och kassabyrån, statsskuldboksbyrån, emissionsbyrån och revisionsbyrån i 28:e, riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå i 27:e samt obligations- och kupongbyrån i 26:e lönegraden.

Någon förändring i placeringen å löneplanen av kanslibyråns chef har kommittén ej funnit anledning ifrågasätta. Beträffande övriga chefer får kommittén framhålla, att deras tjänsteställning givetvis bör bestämmas efter deras arbetes art och ansvar. Att härvid draga upp gränser, som skulle göra chefskapet för någon av de större byråerna, räkenskaps-, obligations- och statsskuldboksbyråerna, väsentligen mindre ansvarstungt än å de båda andra låter sig enligt kommitténs mening ej göra. Då organisationsfrågan inom riksgäldskontoret vid tidigare tillfällen varit under utredning, har alltid i princip hävdats likställigheten med riksbankens avdelningschefer, som äro placerade i 30:e lönegraden, till vilken lönegrad även övriga statliga befattningshavare med ställning såsom chefer för byråer hänföras. Med den arbetsökning, som inträtt i riksgäldskontoret under senare år, och därmed följande större ansvar för cheferna för ifrågavarande byråer har kommittén ansett det vara en underskattning av befattningarnas vikt att placera de tre ovannämnda befattningarna i 28:e lönegraden. Chefsbefattningen å den förra kameralbyrån, vars centrala del utgjordes av den nu föreslagna räkenskapsbyrån, har varit placerad i 30:e lönegraden. En placering av räkenskapsbyråns chef i samma lönegrad skulle sålunda innebära ett bibehållande av den förutvarande tjänsteställningen för ifrågavarande befattningshavare. Sammanslagningen av emissions- och obligationsbyråerna medför för chefen ökat ansvar och arbete. En höjning av chefsbefattningen till 30:e lönegraden framstår härigenom som än mer motiverad, inte minst med tanke på den omfattande värdeförvaltning, som kommer att förenas med ifrågavarande tjänst. Av samma skäl bör enligt kommitténs mening chefen för statsskuldboksbyrån placeras i 30:e lönegraden. I detta sammanhang får kommittén föreslå, att de tre senast nämnda byråcheferna benämnas riksgäldskommissarier. Denna titel anknyter till gammal tradition i riksgäldskontoret och har sin motsvarighet i titeln bankokommissarie i riksbanken och statskommissarie i statskontoret.

I jämförelse med nu gällande avlöningsstat innebär kommitténs förslag höjning av en befattning från 28:e till 30:e lönegraden (statsskuldboksbyrån) och inrättande av en ny befattning i 30:e lönegraden (obligationsbyrån).

Till ovannämnda kategori byråer har kommittén ej ansett sig kunna hänföra revisionsbyrån och riksdagens ekonomibyrå. Beträffande chefens för revisionsbyrån (förste revisorn) placering i löneplanen föreslog 1933 års kommitté 28:e lönegraden under framhållande av att ökningen av riksgäldskontorets arbete pålagt förste revisorn år från år betydligt större och mera skiftande arbetsuppgifter och ansvar, varför det måste anses väl befogat, att förste revisorn placerades i nämnda lönegrad. Som ytterligare skäl härför anförde vidare 1933 års kommitté, att revisionsbyråns chef ej borde placeras i lägre lönegrad än cheferna för räkenskaps-, statsskuldboks- och emissionsbyråerna, vilkas arbetsåtgärder han ju hade att kontrollera. På grund av sistnämnda motivering och i överensstämmelse med vad ovan sagts beträffande övriga chefers placering skulle förste revisorn uppflyttas till 30:e lönegraden. En så hög tjänsteställning för förste revisorn anser kommittén emellertid ej åtminstone för närvarande kunna tillräckligt motiveras utan kommittén har stannat vid samma lönegrad som förut föreslagits eller 28:e lönegraden. De olägenheter, som uppkommit eller kunna tänkas uppkomma genom förste revisorns placering i en lägre lönegrad än vissa andra befattningshavare i ver-

ket, har kommittén icke ansett kunna tillmätas avgörande betydelse för hans lönegradsplacering.

Till 28:e lönegraden anser kommittén även chefen för riksdagens ekonomi-byrå böra hänföras. De arbetsuppgifter, som åvila denne befattningshavare, äro kvalitativt av sådan art, att de lika väl som förste revisorns åligganden motivera en placering i denna lönegrad. En större likformighet i placeringen av cheferna å löneplanen vinnes även härigenom.

Kommittén övergår härefter till en ingående behandling av frågorna om personaluppsättningen å de olika byråerna och erforderliga förändringar i fördelningen av arbetsuppgifterna mellan befattningshavarna samt härav föranledda ändringar i tjänsteförteckningen å ordinarie befattningar. För varje byrå angivas de föreslagna befattningarna i en tablå, i vilken för jämförelse inom parentes upptagas befattningarna å gällande stat samt enligt 1933 års kommittés förslag.

I fråga om placeringen av befattningarna på de olika byråerna får kommittén framhålla, att vad i detta avseende föreslagits framkommit med hänsyn till de nu rådande arbetsförhållandena inom riksgäldskontoret. Då emellertid dessa förhållanden under riksgäldskontorets nu raskt fortskridande utveckling lätt kunna ändras, bör enligt kommitténs mening fullmäktige äga viss frihet att efter sig företeende omständigheter placera befattningarna där de vid varje tid bäst behövas. Utom fråga torde vara, att en sådan frihet måste gälla beträffande de lägsta befattningarna, och det synes kommittén, att även befattningarna i mellangraderna böra vara underkastade en viss rörlighet. Vad däremot beträffar de högre befattningarna i 22:a—30:e lönegraderna, vilka bilda stommen i organisationen, synes placeringen böra vara bindande, såvida ej särskilt starka skäl skulle tala för en omplacering.

Kanslibyrån. Kommittén föreslår i likhet med 1933 års kommitté, att den nuvarande sekreteraretjänsten å kanslibyrån ombildas till en sekreterare- och ombudsmanstjänst. Den ständigt fortgående ökningen av riksgäldssekreterarens arbetsbörda har sedan lång tid nödvändiggjort överflyttning av huvudparten av ombudsmansgöromålen på sekreteraren. Inrättandet av sekreterare- och ombudsmanstjänsten skulle sålunda i stort sett endast innebära ett stadfästade av rådande förhållanden. Såsom fullmäktige i sin skrivelse till 1934 års bankoutskott anförde, skulle det härefter icke vara erforderligt att för riksgäldssekreteraren kräva domareutbildning eller ens juridisk examen, men höllo dock fullmäktige före, att det vore önskvärt, att befattningen även för framtiden besattes med en person med sådan utbildning. Kommittén ansluter sig till detta fullmäktiges uttalande.

Vid ombildning av sekreteraretjänsten synes det kommittén, att denna tjänst med hänsyn till vikten av de med tjänsten förenade göromålen och dess innehavare åvilande ökade ansvar bör uppflyttas från 26:e till 27:e lönegraden. Ombudsmännen i statskontoret och järnvägsstyrelsen äro visserligen placerade i 28:e lönegraden, men då ombudsmannagöromålen i riksgäldskontoret ej torde nå samma omfattning som i de nämnda verken, har kommittén stannat vid 27:e lönegraden.

Notariatstjänsten föreslås bibehållen i nuvarande lönegrad (22:a) med i hudsak oförändrade arbetsuppgifter. Till denna tjänst torde dock böra överföras en del av sekreterarens nuvarande åligganden.

Övrig ordinarie personal å kanslibyrån utgöres för närvarande av en kammarskrivare i 17:e och en kontorskrivare i 11:e lönegraden. Enligt 1933 års kommittés förslag skulle kammarskrivaren, som förflyttades från räkenskapsavdelningen år 1927 i samband med att det närmaste chefskapet över riks-

gäldskontorets kamerala tjänstemän och vaktbetjäning överflyttades från riksgäldskommissariaten till riksgäldssekreteraren, återföras till räkenskapsbyrån för utökning av den kvalificerade personalen å denna byrå. Av kammarskrivarens arbetsuppgifter skulle från kanslibyrån medfölja upprättandet av avlöningslistor m. m. samt värden av papper, blanketter m. m. Övriga kammarskrivarens åligganden skulle fördelas på innehavarna av notariatjänsten och en nyinrättad registratorsbefattning i 14:e lönegraden. På denna sistnämnda befattning skulle — förutom vanliga registratorsgöromål — läggas de arbetsuppgifter, som tillkommit kammarskrivaren såsom biträde åt riksgäldssekreteraren i dennes egenskap av personalchef.

Kommittén har ej ansett lämpligt att uppdelade de kammarskrivarens å kanslibyrån åliggande göromålen på ovan angivet sätt. Då detta av 1933 års kommitté föreslogs, avsågs närmast att bereda möjlighet för en erforderlig förstärkning av räkenskapsbyråns personal utan utökning av antalet ordinarie tjänster i kammarskrivaregraderna. Det ökade personalbehovet å räkenskapsbyrån bör enligt kommitténs förslag tillgodoses på annat sätt; med förslaget att förflytta kammarskrivaren från kanslibyrån skulle vidare följa vissa bestämda olägenheter, sammanhängande därmed, att avlöningslistorna skulle komma att upprättas av en tjänsteman och personalkort med registrering av förordnanden och ledigheter föras av en annan. Kommittén föreslår därför, att kammarskrivarentjänsten bibehålles å kanslibyrån med i huvudsak oförändrade arbetsuppgifter.

Den av 1933 års kommitté under ovannämnda förutsättning föreslagna registratorsbefattningen i 14:e lönegraden bör emellertid enligt kommitténs mening i alla fall inrättas med delvis förändrade åligganden. I stället för de arbetsuppgifter, som skulle tillförts registratören från kammarskrivaren, föreslås i stället överförande från revisorn å revisionsbyrån av arbetet med öppnandet och distribueringen å olika byråer av ankommande vanlig post. En önskvärd avlastning av revisorns åligganden, som rätt avsevärt utökats genom vidtagna ändringar i instruktionen i anledning av uttalande av 1933 års kommitté, motiverar även en sådan anordning. Öppnandet och fördelningen av värdeposten torde likväl som hittills böra åvila revisionsbyrån, då detta är önskvärt särskilt ur kontrollsynpunkt. Till registratorsbefattningen skulle vidare överföras största delen av den nuvarande kontorsskrivarens arbetsuppgifter, vilka av 1933 års kommitté ansetts vara av sådan art, att de böra åvila en befattningshavare med högre tjänsteställning än 11:e lönegraden, bland annat förande av förteckning över inkommande skrivelser och andra handlingar, vilka skola föredragas inför fullmäktige (diarium), registrerande av ankommande in- och utländska brev, biträdande med uppsättandet av utländska brev, överläggningar till och från främmande språk m. m. Härjämte torde även en del av kammarskrivarens arbete, som denne har svårt att ägna tillräcklig tid åt, såsom värden av arkiv och boksamlingar, kunna åläggas registratören. Väsentligen likartade arbetsuppgifter åvilar registratorsbefattningen i statskontoret, med vilken den ifrågasatta befattningen i riksgäldskontoret närmast torde vara jämförlig. Samma lönegradsplacering för denna som för registratorsbefattningen i statskontoret eller 14:e lönegraden har kommittén därför ansett väl motiverad.

Den del av kontorsskrivarens arbete, som ej överflyttats på registratören, torde kunna uppdelas på andra befattningshavare å kanslibyrån. Kontorsskrivarebefattningen å nämnda byrå kan härefter indragas.

För stenografering, maskinskrivning, kollationering och åtskilliga andra kansligöromål av delvis mer kvalificerad art än som böra åläggas skrivbiträden föreligger å kanslibyrån ett stadigvarande behov av minst tre biträden, varav för närvarande två äro extra ordinarie skrivbiträden och ett extra skriv-

biträde. Under åberopande av vad kommittén tidigare framhållit beträffande proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie personal i riksgäldskontoret föreslår kommittén, att två av dessa biträden placeras å ordinarie stat.

I detta sammanhang vill kommittén erinra om 1933 års kommittés uttalande om de för närvarande å riksgäldskontorets stat uppförda tre skrivbiträdesbefattningarna i 2:a lönegraden. Ett bibehållande av nämnda befattningar ansåg 1933 års kommitté ej längre befogat, då det ökade arbetet inom riksgäldskontoret under senare år medfört en förskjutning i arbetsuppgifterna för ett flertal befattningshavare, bl. a. för ifrågavarande skrivbiträden, som utföra arbete av samma art som kontorsbiträden i 4:e lönegraden, under det att de enklare skrivgöromål, som ursprungligen avsetts för skrivbiträdesbefattningarna, ombesörjas av extra ordinarie skrivbiträden i 2:a lönegraden. Detta uttalande underströks ytterligare av fullmäktige i skrivelsen till 1934 års bankoutskott.

Kommittén får för sin del ansluta sig till tidigare förslag om uppflyttning av de nuvarande skrivbiträdesbefattningarna till kontorsbiträdesbefattningar. Härför talar även starkt det förhållandet, att i riksgäldskontoret för närvarande finnas anställda 13 extra ordinarie kontorsbiträden i 4:e lönegraden. Det naturliga vid dessa biträdens befordran till ordinarie tjänst är givetvis, att de direkt övergå till 4:e ordinarie lönegraden och ej först, såsom i flera fall inträffat, måste passera 2:a ordinarie lönegraden med åtföljande löneminskning.

Beträffande placeringen å löneplanen av ovannämnda biträden å kanslibyrån får kommittén framhålla, att tidigare å denna byrå funnits placerat ett extra ordinarie kontorsbiträde, vars arbete nu uppdelats på två extra ordinarie skrivbiträden och ett extra skrivbiträde. Då arbetet kvalitativt ej undergått någon förändring utan endast ökat i omfattning, torde därför de ovan föreslagna två ordinarie biträden placeras i 4:e lönegraden (kontorsbiträden).

Liksom i tidigare förslag förutsattes, att en juridiskt utbildad extra ordinarie amanuens kommer att vara anställd å kanslibyrån.

Antalet befattningshavare å kanslibyrån enligt kommitténs förslag (3.) i jämförelse med gällande organisation (1.) och 1933 års kommittés förslag (2.) framgår av nedanstående tablå.

I tablån har även inlagts antalet icke-ordinarie befattningshavare före och efter kommitténs förslag. Härvid torde beaktas, att dessa uppgifter endast avse att belysa förändringarna i proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie personal. Uppdelningen av den icke-ordinarie personalen i extra ordinarie och extra befattningshavare samt placeringen å olika byråer faller ej inom kommitténs uppdrag, då detta avgöres av fullmäktige utan riksdagens hörande.

Ordinarie.

1.	2.	3.	Lönegrad.
(1)	(1)	1 riksgäldssekreterare	30
(—)	(1)	1 sekreterare och ombudsman	27
(1)	(—)	(sekreterare)	(26)
(1)	(1)	1 notarie	22
(1)	(—)	1 kammarskrivare	17
(—)	(1)	1 registrator	14
(1)	(1)	(kontorsskrivare)	(11)
(—)	(1)	2 kontorsbiträden	4
(5)	(6)	7	

Icke-ordinarie.

(4)	2
(9)	9

Räkenskapsbyrån. Såsom redan nämnts förordar kommittén — i likhet med 1933 års kommitté — att ur den nuvarande kameralbyrån utbrytes obligations- och kupongavdelningen samt att chefen för den i samband därmed bildade nya räkenskapsbyrån, omfattande nuvarande räkenskapsavdelningen (den egentliga räkenskapsbyrån) och kassaexpeditionen, placeras i 30:e lönegraden.

Som chefens närmaste man är å byrån placerad en statistiker och bokhållare i 22:a lönegraden. Den fortgående ökningen av riksgäldskontorets arbete, sedan denna befattningshavare år 1920 tillkom, har medfört, att på honom måste ställas större krav än från början avsetts. På grund därav och med hänsyn jämväl till lämpligheten av att å byrån finnes en ej för lågt placerad ersättare för chefen föreslår kommittén, att statistikern placeras i 24:e lönegraden med benämningen kamrerare, varigenom överensställelse i denna del skulle ernås med statsskuldbyråns organisation.

Den övriga personalen å den egentliga räkenskapsbyrån skulle enligt 1933 års kommittés förslag utgöras av två kammarskrivare, varav en skulle överförts från kanslibyrån, en kontorsskrivare och tre kameralbiträden. Enligt kommitténs förslag bibehålles kammarskrivaren å kanslibyrån. En utökning på annat sätt av de kvalificerade arbetskrafterna å räkenskapsbyrån kvarstår därför såsom av behovet påkallad. Å räkenskapsbyrån föreslås därför inrättandet, utöver den nuvarande kammarskrivarebefattningen i 17:e lönegraden, av en sådan befattning i 16:e lönegraden med i första hand de till räkenskapsbyrån hörande arbetsuppgifter, som enligt 1933 års kommittés förslag skulle åvila den kammarskrivare, som skulle förflyttas från kanslibyrån. Denna befattningshavare bör därjämte åläggas en del arbete, som åvilar ovan nämnda kontorsskrivare. I samband med den föreslagna sammanslagningen av emissions- samt obligations- och kupongbyråerna och därmed sammanhängande omläggning av arbetet, som kommittén i det följande kommer att närmare behandla, anser kommittén lämpligt, att en del bokföringsarbete överflyttas till räkenskapsbyrån. Ifrågavarande arbete, som nu åvilar kammarskrivaren å obligations- och kupongbyrån, skulle då åläggas den föreslagna nya kammarskrivarebefattningen å räkenskapsbyrån. Sedan en del av kontorsskrivarens arbete överflyttats på en kammarskrivare, torde återstoden därav utan olägenhet kunna fördelas på å byrån tjänstgörande kameralbiträden. Kontorsskrivarebefattningen å den egentliga räkenskapsbyrån kan här efter indragas.

Beträffande personalbehovet i övrigt å den egentliga räkenskapsbyrån finnes utöver de tre kameralbiträdena stadigvarande behov av ett kontorsbiträde. Tidigare har å räkenskapsbyrån tjänstgjort ett ordinarie kontorsbiträde, som förflyttats till obligations- och kupongbyrån för att förstärka de ordinarie arbetskrafterna å denna byrå. Detta biträdes arbete å räkenskapsbyrån utföres nu av ett extra ordinarie skrivbiträde. Då kommittén redan förut framhållit, att konstant arbete i största möjliga utsträckning bör utföras av ordinarie personal, föreslås inrättande å räkenskapsbyrån av en ordinarie kontorsbiträdesbefattning i 4:e lönegraden. Å räkenskapsbyrån torde vidare i fortsättningen liksom hittills förefinnas behov av ett antal extra befattningshavare.

I sin skrivelse till 1934 års bankoutskott föreslogo fullmäktige, utöver 1933 års kommittés förslag, att å räkenskapsbyrån skulle inrättas en befattning å extra stat i 22:a lönegraden för budgetåret 1934/35 eller möjligen till vidare, så länge behovet kunde fortfares. Denne befattningshavares åligganden skulle närmast bestå i handläggning av ärenden i samband med utbetalningar å anslag till fonden för förslag till statsverket. På grund av det stora antalet rekvisitioner å dessa anslag och därmed sammanhängande detaljerad, tids-

ödande bokföring ansågo fullmäktige det nödvändigt att tillfälligt öka de kvalificerade arbetskrafterna å räkenskapsbyrån. Den ifrågasatta befattningshavaren skulle även i övrigt biträda vid arbetet å byrån samt vid förefallande behov även användas till andra arbetsuppgifter inom verket. Under den tid, som förflutit sedan fullmäktige framlade sitt förslag i förevarande avseende, har det berättigade i fullmäktiges begäran ytterligare framträtt. I de provisoriska förändringar, som fullmäktige vidtagit i riksgäldskontorets organisation under innevarande budgetår, ingår även förordnande av en tjänsteman att uppehålla nämnda extra-statstjänst å räkenskapsbyrån, där ovan antydda arbetsuppgifter givit tjänsteinnehavaren full sysselsättning.

Kommittén finner goda skäl tala för att fullmäktige bemyndigas att även för framtiden, så länge behovet fortfar, för ett budgetår i sänder förordna en tjänsteman i 22:a lönegraden för att möta den tillfälliga arbetsbelastningen å räkenskapsbyrån, och tillstyrker en sådan anordning.

I den till räkenskapsbyrån hörande kassaexpeditionen, som närmast förestås av en kassör i 22:a lönegraden, har i anslutning till 1933 års kommittés förslag och bankoutskottets uttalande om tillfälliga åtgärder under innevarande budgetår av fullmäktige vidtagits vissa provisoriska förändringar.

Den starka arbetsökningen under de senare åren inom riksgäldskontorets olika rörelsegränar har även medfört, att kassören numera ej har möjlighet att personligen deltaga i uppräknings- och kontrollering av till inlösen avlämnade obligationer och kuponger. Ifrågavarande arbete har därför sedan länge måst överlätas på i expeditionen tjänstgörande övrig personal. Fullmäktige ha därför funnit av behovet påkallat, att under innevarande budgetår inrätta en särskild avdelning för mottagande och uppräknings- och kontrollering av till inlösen inlämnade obligationer och kuponger, vilka sedan likvideras av kassören enligt utbetalningsorder från nämnda avdelning. I enlighet med 1933 års kommittés förslag har såsom föreståndare för avdelningen placerats en tjänsteman i 11:e lönegraden. Kommittén finner emellertid denna placering för låg med hänsyn till det betydande ekonomiska ansvar, som åvilar nämnda befattningshavare, och föreslår därför en höjning av befattningen till 14:e lönegraden. Såsom benämning å befattningens innehavare föreslår kommittén förste kontorsskriverare.

Som föreståndarens närmaste man å den nu nämnda avdelningen bör enligt kommitténs mening vara placerad en tjänsteman i 7:e lönegraden (kameralbiträde), såsom även är fallet under nu rådande provisorium.

Det nu i kassaexpeditionen tjänstgörande skrivbiträdet bör, i enlighet med vad ovan anförts rörande skrivbiträdesbefattningarna, ersättas med ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden med placering å ifrågavarande avdelning.

I enlighet jämväl med förslag av 1933 års kommitté ha fullmäktige vidare provisoriskt under innevarande budgetår såsom kassakontrollant förordnat en tjänsteman i 16:e lönegraden i stället för kontorsskrivaren, vilken såsom nämnts placerats som föreståndare för ovannämnda nyinrättade avdelning. Denna anordning är motiverad av kassakontrollantens allt mer utökade åligganden och har till syfte att sörja för en ändamålsenlig kontroll över inkomster och utgifter och över av kassören handhavda värden, som ofta uppgå till högst betydande belopp. Kommittén anser, att denna nu provisoriskt tillämpade anordning även för framtiden bör äga bestånd, då redan nu kunnat konstateras därmed förenade fördelar beträffande arbetets handläggning i kassaexpeditionen.

Beträffande kassakontrollantens placering å löneplanen vill kommittén, liksom 1933 års kommitté, vidare framhålla, att det är av stor vikt, att denna befattningshavare gentemot kassören, som han skall kontrollera, intager en

självständig ställning och ej blir ett kassörens biträde, vilket lätt kan bli fallet, om kassakontrollanten intager en alltför låg tjänsteställning i jämförelse med kassören. En placering i 16:e lönegraden anser därför kommittén vara den lägsta, som bör ifrågakomma, och förordar därför inrättande av en ny kammarskrivarejänst i 16:e lönegraden med placering såsom kassakontrollant.

Till kassaexpeditionens ordinarie personal hör ytterligare ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden, som sysselsättes med avstämpling av premieobligationer vid vinstutbetalning m. m. Någon ändring av detta biträdes lönegradsplacering föreslås ej.

Personalen å räkenskapsbyrån (med kassaexpeditionen) skulle enligt nedanstående tablä, upprättad på samma sätt som beträffande kanslibyrån, bli följande.

Ordinarie.

1.	2.	3.		Lönegrad.
(1)	(—)	1	riksgäldskommissarie	30
(—)	(1)	—	(byrådirektör)	(28)
(—)	(—)	1	kamrerare (statistiker)	24
(1)	(1)	—	(statistiker och bokhållare)	(22)
(1)	(1)	1	kassör	22
(1)	(2)	1	kammarskrivare	17
(—)	(1)	2	»	16
(—)	(—)	1	förste kontorsskrivare	14
(2)	(2)	—	(kontorsskrivare)	(11)
(4)	(3)	4	kameralbiträden	7
(1)	(2)	3	kontorsbiträden	4
(1)	(—)	—	(skrivbiträde)	(2)
(12)	(13)	14		

Icke-ordinarie.

(8)	5	
(20)	19 + 1 ¹	

Obligationsbyrån. Enligt 1933 års kommittés uppfattning borde de provisoriska avdelningar, som inrättats för skötseln av de av riksgäldskontoret emitterade premieobligationslånen samt för handhavandet av det omfattande detaljarbetet vid konverteringar och nyemissioner av statslån, ersättas av en fastare organisation genom inrättandet av en emissionsbyrå. Till belysande av de arbetsuppgifter, som vid konvertering eller emittering av statslån skulle ankomma på en sådan byrå, har 1933 års kommitté redogjort för en del av det arbete, som under hösten 1933 utfördes av ovanstående provisoriska avdelningar. Vidare har uppgift lämnats å av premielånsexpeditionen mottagna och expedierade försändelser m. m., som visar omfattningen av denna verksamhetsgren. Dessa uppgifter ingå till största delen i den å sid. 13 i föreliggande utlåtande intagna tabellen, som tydligt åskådliggör det omfattande arbete, det här är fråga om.

Då det låge i sakens natur, att arbetet å en emissionsbyrå ej kunde vara likformigt fördelat över hela året, utan vissa perioder med mindre forcerat arbete särskilt för chefen för byrån komme att inträda, skulle det enligt 1933 års kommittés förslag även åligga chefen, att i den mån hans övriga arbete medgäve och fullmäktige eller deputerade bestämde, utföra speciella uppdrag

¹ Denna befattning avser en tjänsteman i 22:a lönegraden å extra stat se sid. 21.

inom riksgäldskontoret. Härigenom skulle framför allt vinnas, att tjänstledighet för vissa befattningshavare för speciella uppdrag (utbyte av kupongark mot talonger, granskning av i statsskuldboken inskrivna obligationer m. m.) ej längre skulle bli erforderlig. Att sådan ledighet tidigare i stor utsträckning måst beviljas framginge därav, att en högre tjänsteman under tiden 1919—1933 för uppdrag av ovan angiven art samt för fullgörande av uppdrag såsom föreståndare för den provisoriska emissionsavdelningen varit tjänstledig under sammanlagt mera än tio år.

De fördelar, som enligt vad ovan sagts skulle vinnas genom inrättandet av en emissionsbyrå, kvarstå givetvis vid ett sammanförande med denna byrå av obligations- och kupongbyrån. Härutöver skulle, såsom även antytts, vinnas, att ojämnheterna i arbetet å emissionsbyrån i möjligaste mån bleve eliminerade. Den sålunda sammansatta byrån, för vilken kommittén föreslagit benämningen obligationsbyrån, skulle givetvis i första hand erhålla sin personal från de båda byråer, som skulle sammanföras. Den tidigare föreslagna emissionsbyråns chef skulle härvid, såsom i annat sammanhang framhållits, placeras som chef för obligationsbyrån med avlöning enligt 30:e lönegraden.

Chefens för obligationsbyrån närmaste man skulle bli den nuvarande kamreren och chefen för obligations- och kupongbyrån. Efter en sammanslagning till en byrå av emissions- samt obligations- och kupongbyråerna kan det emellertid ej anses sakligt motiverat att bibehålla en kamrerare i 26:e lönegraden, då denne ej längre blir chef för någon byrå. Nämda befattning bör därför i likhet med kamrerarna å räkenskaps- och statsskuldboksbyråerna placeras i 24:e lönegraden. För att värden av värdeförvaltningen å obligationsbyrån på sätt är fallet å statsskuldboksbyrån skulle kunna handhas av tre tjänstemän erfordras inrättande av en revisorsbefattning i 22:a lönegraden. Revisorns åligganden skulle väsentligen sammanhänga med kontrollen av värdeförvaltningen. En del av det arbete, som enligt 1933 års kommittés förslag skulle åvila chefen för emissionsbyrån, såsom visst kontroll- och bokföringsarbete, måste givetvis avlyftas från honom på grund av det ökade arbete och ansvar, som skulle medfölja chefskapet å den sammanslagna byrån. Nämda kontrollarbete m. m. (kontroll av avräkningsnotor vid konvertering eller försäljning av statsobligationer, upprättande av inventeringsinstrument över värdehandlingar m. m.) kan lämpligen åläggas revisorn. En stor del av de uppgifter, som enligt 1933 års kommittés förslag skulle åvila kontorsskrivaren å emissionsbyrån, äro av sådan art, att de böra handläggas av en tjänsteman i avsevärt högre tjänsteställning, vilket även vitsordats av 1933 års kommitté. Det arbete, som här närmast avses, nämligen upprättandet av anordningar och levereringsreversal, kontrasignation av interimsbevis, uppsättandet av skrivelser m. m., bör jämväl överflyttas till revisorn. Härjämte torde även en del av kammarskrivarens å obligations- och kupongbyrån arbete böra överföras till revisorn. Kommittén vill i detta sammanhang åter understryka olämpligheten av att på vissa befattningshavare lägges ett ansvar, som ej står i rimligt förhållande till deras tjänsteställning. Kommittén erinrar även ånyo om den oförmånliga proportionen mellan högre och lägre befattningshavare i riksgäldskontoret i jämförelse med vissa andra verk (se ovan sid. 11). Inrättandet av ifrågakvarande revisorsbefattning, som i övrigt synes starkt av behovet påkallad, skulle i någon mån förbättra denna proportion.

Under förutsättning att den nämnda revisorsbefattningen inrättas föreslår kommittén, att kammarskrivarebefattningen å obligations- och kupongbyrån indrages. Av de arbetsuppgifter, som tillhöra sistnämnda befattning, har viss bokföring i det föregående föreslagits överflyttad till räkenskapsbyrån, varjämte en del arbete, närmast ombesörjande av viss annan bokföring m. m., skul-

le överflyttas på den nye revisorn. Återstående kammarskrivaren åliggande arbete, som består av bokföring i avräkningsböckerna av infriade obligationer och kuponger m. m., bokföring av anmälningar rörande förkomna räntebärande obligationer och kuponger, verkställande av de anteckningar i avräkningsböckerna för amorteringslånen, som erfordras i anledning av inskrivning i och uttag ur statsskuldboken, ordnande och förvarande av sammandrag och förteckningar över infriade obligationer, kuponger, talonger m. m. samt förande av diarium över vidtagna bokföringsåtgärder, bör åläggas en kontorsskrivare. Kommittén föreslår sålunda inrättande av en ny kontorsskrivarebefattning i 11:e lönegraden.

Övriga ordinarie befattningshavare å den nuvarande obligations- och kupongbyrån, nämligen en kontorsskrivare i 11:e, ett kameralbiträde i 7:e, två kontorsbiträden i 4:e och ett skrivbiträde skulle tillhöra den nya obligationsbyrån. Skrivbiträdet bör av skäl, som anförts i fråga om de nuvarande skrivbiträdesbefattningarna i riksgäldskontoret, tillhöra 4:e lönegraden.

Från emissionsbyrån skulle obligationsbyrån, förutom chefen, av ordinarie personal tillföras följande av 1933 års kommitté föreslagna befattningshavare, nämligen en kontorsskrivare i 11:e, ett kameralbiträde i 7:e och ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden, vilka sålunda skulle ersätta för närvarande å emissionsbyrån tjänstgörande två kameralbiträden. Enligt vad ovan föreslagits skulle en del av denne kontorsskrivares av 1933 års kommitté föreslagna åligganden överflyttas på den förut nämnde nye revisorn. Återstående arbetsuppgifter motivera emellertid med någon överflyttning av arbete från övriga tjänstemän mer än tillräckligt ett bibehållande av kontorsskrivarebefattningen. På denna skulle även i fortsättningen ligga så betydelsefulla uppgifter som att uppsätta avräkningsnotor, föra journaler vid konverteringar, kontrollera vinstböcker och närmast handhava avstämpling av vinstobligationer å premielånen och återsändande av obligationer jämte vinster m. m. Kommittén föreslår därför, att ovannämnda kontorsskrivarebefattning inrättas å den nya obligationsbyrån.

Enligt 1933 års kommittés förslag skulle ett av de två å emissionsbyrån tjänstgörande kameralbiträdena förflyttas till revisionsbyrån, där tjänstemannen i fråga ursprungligen varit placerad. En sådan anordning synes kommittén väl befogad. Nämnda kameralbiträde skulle, såsom ovan framhållits, ersättas av en av de föreslagna nya kontorsskrivarna å obligationsbyrån. Det återstående kameralbiträdet skulle däremot tillhöra den nya obligationsbyrån med oförändrade arbetsuppgifter. Slutligen har 1933 års kommitté föreslagit inrättandet av en kontorsbiträdesbefattning i 4:e lönegraden å emissionsbyrån, vilken befattning nu föreslås till placering å obligationsbyrån.

Antalet ordinarie befattningar å obligationsbyrån skulle efter ovannämnda överflyttningar bli en mera än enligt 1933 års kommittés förslag å emissions- samt obligations- och kupongbyråerna tillsammans eller inalles 12 befattningar. Hela antalet tjänstemän, ordinarie och icke-ordinarie, å dessa byråer utgör för närvarande 9 ordinarie och 22 icke-ordinarie. Genom ovannämnda förslag skulle proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie endast obetydligt förbättras, nämligen till 12 ordinarie och 19 icke-ordinarie. Den nuvarande emissionsbyrån, närmast premielånsexpeditionen, har i mera än femton år arbetat med till största delen extra ordinarie eller extra personal. Detsamma gäller även i hög grad om den nuvarande obligations- och kupongbyrån.

Beträffande premielånsexpeditionen har orsaken till att den arbetat med så stor procent icke-ordinarie personal givetvis varit den, att nämnda avdelning endast varit provisoriskt ordnad. Denna skulle nu ingå i en fast organiserad byrå. Vad angår obligations- och kupongbyrån åter sammanhänger det stora antalet icke-ordinarie personal med den fortgående konstanta arbetsökningen

inom riksgäldskontoret. Av nu ifrågavarande icke-ordinarie personal äro ej mindre än 9 extra ordinarie kontorsbiträden i 4:e lönegraden, varav många med en tjänstgöringstid i kontoret av mellan tio och femton år. Av dessa befattningar skulle, som ovan nämnts, endast en enligt 1933 års kommittés förslag uppföras på ordinarie stat. Enligt kommitténs mening synes det rimligt, att ytterligare några av dessa extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar överföras på ordinarie stat. Utöver ovan nämnda till obligationsbyrån hänförliga fyra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar får kommittén därför föreslå inrättandet av ytterligare fyra sådana befattningar i 4:e lönegraden. Förhållandet mellan ordinarie och icke-ordinarie personal å obligationsbyrån skulle härigenom förbättras till 16 ordinarie mot 15 icke-ordinarie.

Personalens placering å obligationsbyrån skulle härefter bli följande:

			Ordinarie.	
1.	2.	3.		Lönegrad.
(—)	(—)	1	riksgäldskommissarie	30
(—)	(1)	—	(byrådirektör)	(28)
(1)	(1)	—	(kamrerare)	(26)
(—)	(—)	1	kamrerare	24
(—)	(—)	1	revisor	22
(1)	(1)	—	(kammarskrivare)	(16)
(1)	(2)	3	kontorsskrivare	11
(3) ¹	(2)	2	kameralbiträden	7
(2)	(4)	8	kontorsbiträden	4
(1)	(—)	—	(skrivbiträde)	(2)
(9)	(11)	16		
			Icke-ordinarie.	
(22)		15		
(31)		31		

Statsskuldboksbyrån. Efter 1933 års riksdags godkännande av fullmäktiges förslag till omorganisation av nämnda byrå består den högre personalen å byrån av en chef i 28:e, en kamrerare i 24:e och en revisor i 22:a lönegraden. Det väsentliga i omorganisationen bestod — förutom inrättandet av kamrerarebefattningen — i att åt nämnda tre tjänstemän överlämnades vårderna av byråns värdehandlingar, varvid förste deputeraden befriades från deltagande i den omfattande värdeförvaltningen å denna byrå. Någon annan förändring av statsskuldboksbyråns organisation i nu nämnda avseende har kommittén ej anledning föreslå än den redan förut motiverade uppflyttningen av chefsbefattningen från 28:e till 30:e lönegraden.

Beträffande kammarskrivarebefattningen i 17:e lönegraden, som bibehölls oförändrad av 1933 års kommitté, föreslås ej heller nu någon förändring.

Kommittén vill i detta sammanhang framhålla, att statsskuldboksbyråns korrespondens numera nått en sådan omfattning, att behov av förstärkning av de kvalificerade arbetskrafterna redan så kort tid efter omorganisationen börjat framträda. I viss mån sammanhänger detta med att revisorn, som det åligger att handlägga större delen av korrespondensen, blivit mycket bunden av valvstjänstgöringen. Då emellertid nämnda behov ännu ej är så starkt framträdande, att det synes motivera inrättandet av en ny tjänst, torde det tills vidare, såsom även 1933 års kommitté föreslagit, kunna tillgodoses genom placering å byrån av en manlig extra ordinarie befattningshavare. Enär den

¹ Härav två kameralbiträden å premielånsexpeditionen.

nuvarande extraordinära arbetsbelastningen å räkenskapsbyrån efter hand torde komma att minska, skulle i samband därmed även möjlighet uppstå för fullmäktige att, om behov därav skulle föreligga, till statsskuldboksbyrån förflytta den revisorsbefattning å extra stat, som nu är tillfälligt inrättad å räkenskapsbyrån. Frågan om inrättandet av en ny ordinarie tjänst behöver däriigenom ej upptagas till prövning, förrän ett konstant behov kan beräknas föreligga.

I 1933 års kommittés förslag finnas å byrån upptagna tre kontorsskrivarebefattningar, av vilka två skulle nyinrättas. Den ena av de sistnämnda skulle placeras i expeditionen med uppgift att vägleda besökande vid utskrivande av anmälningar m. m., att jämte kammarskrivaren mottaga obligationer och andra värdehandlingar, att biträda vid uppräknningen och den preliminära granskningen av desamma samt underteckna interimskvitton därå, att utföra viss löpande bokföring samt i övrigt biträda kammarskrivaren vid arbetet i expeditionen. Det i expeditionen för närvarande tjänstgörande kontorsbiträdet skulle placeras å annan plats å byrån med arbetsuppgifter, som nu åligga ett extra ordinarie kontorsbiträde å byrån. Kommittén anser nu nämnda kontorsskrivarebefattning väl motiverad och föreslår att den inrättas med placering i expeditionen. — Den andra av 1933 års kommitté föreslagna nya kontorsskrivaren skulle särskilt åligga att biträda vid utbetalning av certifikaträntor m. m., vilket arbete nu åvilar ett kameralbiträde. Även ifrågavarande av den föregående kommittén föreslagna kontorsskrivarebefattning anser kommittén böra inrättas. — Den nu å byrån tjänstgörande kontorsskrivaren bör därjämte bibehållas med oförändrade arbetsuppgifter. — Antalet kameralbiträden kan minskas från tre till två, sedan det förut nämnda kameralbiträdet ersatts med en kontorsskrivare.

Under åberopande av vad ovan sagts beträffande skrivbiträdesbefattningarna i riksgäldskontoret får kommittén föreslå, att skrivbiträdesbefattningen å statsskuldboksbyrån ersättes med en kontorsbiträdesbefattning i 4:e lönegraden.

För att riktigare avväga proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie personal föreslår kommittén vidare, att två av de fem extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningarna å byrån överflyttas på ordinarie stat i 4:e lönegraden.

Personalens placering å statsskuldboksbyrån skulle härefter bli följande:

O r d i n a r i e.

1.	2.	3.	Lönegrad.
(—)	(—)	1 riksgäldskommissarie	30
(1)	(1)	— (byrådirektör)	(28)
(1)	(1)	1 kamrerare	24
(1)	(1)	1 revisor	22
(1)	(1)	1 kammarskrivare	17
(1)	(3)	3 kontorsskrivare	11
(3)	(2)	2 kameralbiträden	7
(3)	(4)	6 kontorsbiträden	4
(1)	(—)	— (skrivbiträde)	(2)
(12)	(13)	15	

I c k e - o r d i n a r i e.

(14)	11
(26)	26

Revisionsbyrån. Förste revisorn har här ovan föreslagits placerad i 28:e lönegraden. I likhet med 1933 års kommitté anser kommittén, att en del kontroll av det löpande arbetet inom kontoret, som tidigare i alltför stor utsträckning åvilat förste revisorn men den 1 juli 1934 överförts på revisorn, även för framtiden bör åligga denne. Förste revisorn erhåller härigenom mera tid för betydelsefullare arbetsuppgifter. Vidare synes det enligt kommitténs mening önskvärt, att förste revisorn åläggas att efter fullmäktiges bestämmande i den omfattning så efter närmare utredning kan finnas lämpligt utöva kontroll jämväl över riksdagens ekonomibyrå, varom föreskrifter för närvarande saknas i instruktionerna.

Beträffande placeringen å löneplanen av revisorn och kammarskrivaren å revisionsbyrån föreslås ingen ändring. Såsom kommittén redan föreslagit, skulle ett av kameralbiträdena å den nuvarande premiälånsexpeditionen återflyttas till revisionsbyrån, där ett kameralbiträde ursprungligen varit placerat. Å revisionsbyrån tjänstgör vidare ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden.

Några förändringar i övrigt beträffande revisionsbyrån synas ej erforderliga och fördelningen av personalen å denna byrå skulle sålunda bli följande:

Ordinarie.

1.	2.	3.		Lönegrad.
(—)	(1)	1	förste revisor	28
(1)	(—)	—	(förste revisor)	(27)
(1)	(1)	1	revisor	22
(1)	(1)	1	kammarskrivare	16
(—)	(1)	1	kameralbiträde	7
(1)	(1)	1	kontorsbiträde	4
(4)	(5)	5		

Icke-ordinarie.

(5)	4
(9)	9

Riksdagens ekonomibyrå. Den ordinarie personalen å denna byrå består av en byrådirektör i 27:e och ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden. Under riksdagstiden tjänstgör dessutom å byrån en kammarskrivare i 17:e lönegraden. Ingen extra personal finnes anställd å byrån.

Byrådirektören, som jämväl tjänstgör såsom föreståndare för riksdagens tryckeriexpedition, har föreslagits placerad i 28:e lönegraden. Beträffande den å byrån under viss del av året tjänstgörande kammarskrivaren har kommittén ej någon förändring att föreslå. Vad åter angår det å byrån tjänstgörande kontorsbiträdet vill kommittén framhålla följande. De arbetsuppgifter, som åligga detta biträde, äro till största delen av den art, att de motivera en högre lönegradsplacering. Av dessa arbetsuppgifter må nämnas registrering av löpande årets riksdagstryck, förandet av kontrollistor över tryckeriers och bokbindares debiteringar och kostnader för riksdagstryck, förande av statistik över riksdagskostnader, handhavande av försäljningskassan för riksdagstryck mellan riksdagarna, då kammarskrivaren ej tjänstgör, förande av inventariebok m. m. 1933 års kommitté stannade vid att ej föreslå någon förändring av ifrågasvarande befattning. Kommittén anser emellertid så starka skäl tala för en uppflyttning av befattningen till 7:e lönegraden, att en sådan nu bör företagas. Personalen å riksdagens ekonomibyrå skulle därefter bli följande.

Ordinarie.

1.	2.	3.		Lönegrad.
(—)	(—)	1	byrådirektör	28
(1)	(1)	—	(byrådirektör)	(27)
(—)	(—)	1	kameralbiträde	7
(1)	(1)	—	(kontorsbiträde)	(4)
(2)	(2)	2		
(+1) ¹	(+1) ¹	+1 ¹		

III. Vaktmästarpersonal och telefonist.

A. Lönegradsplacering.

Utöver de göromål, som i allmänhet tillkomma vaktmästarpersonal inom den centrala statsförvaltningen, ha vaktmästarna i såväl riksbanken som riksgäldskontoret särskilda åligganden, vilka sammanhånga med de båda verkens rörelse. Till vaktmästarpersonalen överlämnas sålunda värden till stora belopp för transporter inom och utom verken. Särskilt gäller detta beträffande vaktmästare, som ombestyr postgöromål och — i riksbanken — inkassering av växlar. I huvudsak åligga likartade göromål de båda verkens vaktmästare.

Arbetstidens längd är även med vissa undantag i det närmaste densamma i båda verken. Den något längre tjänstgöringstiden i riksgäldskontoret uppväges av den längre bevakningstjänstgöring, som åligger de flesta av riksbanksvaktmästarna. För postvaktmästarna tillkommer i båda verken övertidstjänstgöring av ungefärligen samma omfattning.

Före 1921 års löne reglering voro vaktmästarna i riksbanken och riksgäldskontoret likställda i avlöningshänseende, men för närvarande äro riksbanksvaktmästarna placerade i 7:e och riksgäldsvaktmästarna i 6:e lönegraden.

Önskvärdheten av att likställighet i detta avseende återupprättas mellan riksgäldskontorets och riksbankens vaktmästare har framhållits av 1933 års kommitté. Något yrkande ansåg sig emellertid denna kommitté ej kunna göra, enär lönenämnden för riksdagens verk i på riksgäldsfullmäktiges begäran avgivet yttrande i april 1931, då denna fråga senast var föremål för prövning på grund av framställning från riksgäldskontorets vaktmästare, framhöll, att en allmän revidering av gällande avlöningsreglemente kunde förväntas komma till stånd under den närmaste framtiden, då även fråga om riksgäldsvaktmästarnas placering i lönegrad torde komma under omprövning. På grund härav syntes det lönenämnden, att åtgärder i förenämnda avseende ej lämpligen då borde vidtagas.

Den av lönenämnden omförmälda revideringen av gällande avlöningsreglemente har ännu ej kommit till stånd och ovisst är, när detta blir fallet. Kommittén anser därför för sin del, att ovannämnda förhållanden ej böra utgöra hinder för en uppflyttning av riksgäldskontorets vaktmästare till samma lönegrad som riksbankens. En uppflyttning av riksgäldsvaktmästarna från 6:e till 7:e lönegraden bör även medföra en uppflyttning av förste riksgäldsvaktmästaren från 8:e till 9:e lönegraden, då den nuvarande skillnaden av två lönegrader får anses väl motiverad med hänsyn till förste riksgäldsvaktmästarens förmånskap och större ansvar.

Med åberopande av det ovan anförda får kommittén sålunda föreslå, att förste riksgäldsvaktmästarebefattningen uppflyttas från 8:e till 9:e lönegraden och riksgäldsvaktmästarebefattningarna från 6:e till 7:e lönegraden.

¹ En tjänsteman i 17:e lönegraden under viss del av året.

B. Särskilda arvoden.

För vissa uppdrag, som åligga en del av riksbankens vaktmästare, utgå särskilda arvoden. För arbete med postbefordran och inkassering utgör sålunda ersättningen 50 kr. för månad (jämte dyrtidstillägg) och för lokalvakt-tjänstgöringen utgår ersättning med 30 kr. för bevakningsvecka. I riksgäldskontoret uppbär endast den riksgäldsvaktmästare, som det åligger att biträda med mottagande och utlämnande av riksdagstryck m. m., särskild ersättning av 200 kr. för år (jämte dyrtidstillägg). Däremot har tidigare ingen ersättning utgått för arbetet med postbefordran, vilket utföres av förste riksgäldsvaktmästaren och en riksgäldsvaktmästare. Såsom 1933 års kommitté framhållit är detta arbete även under normala förhållanden omfattande, vilket framgår av att årligen i medeltal mottagas och expedieras 70,000 å 80,000 st. värdeförsändelser. Vid nyemissioner, konverteringar eller inlösen av statslån blir ifrågavarande arbete givetvis ännu mera krävande. Sålunda ankommo och expedierades under några månader hösten 1933 vid konverteringen av 1923 års premieobligationslån sammanlagt omkring 127,000 st. värdeförsändelser. 1933 års kommitté ansåg det därför skäligt, att nämnda två vaktmästare för sitt arbete tillerkändes särskilda arvoden, dock något lägre än i riksbanken, där postvaktmästarna även ha att ombesörja inkassering, vilket ej förekommer i riksgäldskontoret. Arvodet till vardera av nämnda två riksgäldsvaktmästare föreslogs därför till 30 kronor för månad. Fullmäktige ha beslutat att från och med den 1 oktober 1934 tillsvidare utbetala dessa arvoden.

Kommittén finner det väl motiverat, att särskild ersättning för arbete med postbefordran i likhet med i riksbanken utgår även i riksgäldskontoret. Beträffande ersättningens storlek har kommittén intet att erinra mot 1933 års kommittés förslag.

Kommittén föreslår därför, att arvoden för uppdrag att ombesörja postbefordran i riksgäldskontoret må utgå med 30 kronor för månad (jämte dyrtidstillägg) till vardera av förste riksgäldsvaktmästaren och en av fullmäktige utsedd riksgäldsvaktmästare.

C. Uniformsbeklädnad.

Beträffande frågan om fri uniformsbeklädnad för riksgäldskontorets vaktmästare får kommittén helt ansluta sig till det förslag, som avgavs av 1933 års kommitté och som tillstyrktes av fullmäktige i skrivelsen till 1934 års bankoutskott. 1933 års kommitté gjorde följande uttalande:

»Riksbankens ordinarie och extra ordinarie och i viss utsträckning även extra anställd vaktmästarepersonal åtnjuter fri uniformsbeklädnad. Denna förmån har tidigare tillkommit även riksgäldskontorets vaktmästare men bortogs vid regleringen år 1921 av avlösningsförhållandena m. m. vid riksdagens verk. Enligt principerna i det då fastställda avlösningsreglementet skall ersättning lämnas av tjänsteman för tillhandahållen tjänstedräkt. Några föreskrifter om skyldighet för riksgäldskontorets vaktmästare att vara iklädda tjänstedräkt finnas emellertid ej, och följden har blivit, att vaktmästarepersonalen ej är uniformerad under tjänstetiden. Kommittén anser emellertid, att det skulle vara till stor fördel för verket, om vaktmästarna tilldelades uniform. I synnerhet vid konverteringar, nyemissioner av statslån, vinstutbetalningar m. m., då stor tillströmning av allmänheten förekommer, skulle det betydligt underlätta upprätthållandet av ordningen i expeditjonslokalerna, om allmänheten kunde vända sig till en uniformerad vaktmästare för erhållande av upplysningar m. m. Vid transporter av värdehandlingar och budskickning till banker o. s. v. är det

otvivelaktigt också av vikt att vaktmästarna kunna identifieras genom uniformen.

Om sålunda stadgad skyldighet för riksgäldskontorets vaktmästare att bära uniform ur verkets synpunkt är fördelaktig, anser kommittén dock ett sådant åläggande kunna ske endast under förutsättning att uniformsbeklädnaden tillhandahålles utan kostnad för vaktmästarpersonalen. Kommittén får därför föreslå, att riksgäldskontorets vaktmästare åläggas att under tjänstutövning vara iförda tjänstedräkt, vilken i likhet med vad fallet är i riksbanken tillhandahålles på verkets bekostnad. Liksom i riksbanken bör uniformsbeklädnaden för riksgäldskontorets ordinarie och extra ordinarie vaktmästare utgöras av kavaj, väst, byxor, sommar- och vintermössa, sommar- och vinterrock samt regnrock. De extra vaktmästare, som tjänstgöra i expeditjonslokalerna bära tillhandahållas kavajer och rockar.»

D. Ökning av den ordinarie vaktmästarpersonalen.

I riksgäldskontoret äro för närvarande anställda en förste riksgäldsvaktmästare och fem riksgäldsvaktmästare å ordinarie stat samt fyra extra ordinarie vaktmästare, varav tre med ständig tjänstgöring. För semestervikariat och tillfälliga arbeten finnas dessutom ett antal extra vaktmästare att tillgå.

Då riksgäldskontoret år 1926 inflyttade i sina nuvarande lokaler, medförde uppdelningen av lokalerna på olika våningar ökat behov av vaktpersonal, som huvudsakligen tillgodosågs genom extra ordinarie och extra personal. En extra ordinarie vaktmästarebefattning överflyttades från och med den 1 juli 1929 på ordinarie stat, men sedan dess har antalet ordinarie personal ej förändrats. Antalet extra ordinarie vaktmästare var den 1 juli 1929 tre, vilka alla hade ständig tjänstgöring. Sedermera har sålunda tillkommit en extra ordinarie vaktmästare. Under innevarande höst har revisionsbyrån inflyttat i lokaler, belägna i en särskild våning, varav kommer att följa ökat arbete för vaktpersonalen. Man kan därför med visshet förutse, att det nuvarande antalet fast anställda vaktmästare även för framtiden kommer att behövas.

På grund av det ovan anförda anser kommittén det skäligt, att en av de nuvarande extra ordinarie vaktmästarebefattningarna överflyttas till ordinarie stat. Antalet ordinarie riksgäldsvaktmästare skulle härefter, förutom förste riksgäldsvaktmästaren, bli sex och antalet extra ordinarie riksgäldsvaktmästare tre.

E. Telefonist.

Då de nuvarande lokalerna år 1926 iordningsställdes för riksgäldskontoret, inrättades även telefonväxel. Detta nödvändiggjorde anställandet av en telefonist, som till en början var extra men år 1927 befordrades till extra ordinarie i 1:a lönegraden. Från och med den 1 oktober 1933 är befattningen uppflyttad till 2:a lönegraden.

Kommittén föreslår, att denna befattning, varav stadigvarande behov föreligger, överflyttas på ordinarie stat med placering i 2:a lönegraden.

IV. Sammanfattning.

De av kommitténs ovan framlagda organisationsförslag föranledda förändringarna i tjänsteförteckningen över befattningarna vid riksgäldskontoret ha sammanfattats i nedanstående sammanställning, vari även antalet icke-ordinarie tjänstemän angivits.

Ordinarie.

1.	2.	3.		Lönegrad.
(1)	(1)	1	riksgäldssekreterare	30
(1)	(—)	3	riksgäldskommissarier	30
(1)	(3)	1	byrådirektör	28
(—)	(1)	1	förste revisor	28
(—)	(1)	1	sekreterare och ombudsman	27
(1)	(1)	—	(byrådirektör)	(27)
(1)	(—)	—	(förste revisor)	(27)
(1)	(—)	—	(sekreterare)	(26)
(1)	(1)	—	(kamrerare)	(26)
(1)	(1)	3	kamrerare	24
(1)	(1)	1	notarie	22
(1)	(1)	—	(statistiker och bokhållare)	(22)
(1)	(1)	1	kassör	22
(2)	(2)	3	revisorer	22
(3)	(3)	3	kammarskrivare	17
(2)	(3)	3	»	16
(—)	(1)	1	registrator	14
(—)	(—)	1	förste kontorsskrivare	14
(5)	(8)	6	kontorsskrivare	11
(—)	(—)	1	förste riksgäldsvaktmästare	9
(1)	(1)	—	(förste riksgäldsvaktmästare)	(8)
(10)	(8)	10	kameralbiträden	7
(—)	(—)	6	riksgäldsvaktmästare	7
(5)	(5)	—	(riksgäldsvaktmästare)	(6)
(8)	(13)	20	kontorsbiträden	4
(3)	(—)	—	(skrivbiträden)	(2)
(—)	(—)	1	telefonist	2
(50)	(56)	67		

Icke-ordinarie.

(58)	41
(108)	108

I vad mån proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar i riksgäldskontoret procentuellt förbättrats genom kommitténs förslag framgår av nedanstående sammanställning.

	Enligt nuvarande avlöningsstat	Enligt kommitténs förslag
Ordinarie tjänstemän	50	67
i procent av samtliga	46,3 %	62,0 %
Icke-ordinarie tjänstemän	58	41
i procent av samtliga	53,7 %	38,0 %
Ordinarie tjänstemän i 22—30 lönegraderna	13	15
i procent av samtliga	12,0 %	13,9 %

De föreslagna förändringarna i riksgäldskontorets organisation belysas vidare av efterföljande tabellbilaga.

Kostnader för förslagets genomförande.

Den vid genomförande av kommitténs förslag beräknade årliga kostnadsökningen framgår av följande uppgifter:

a) *Ledningen.*

Riksgäldsdirektörens lön	kr. 25,000:—
Ersättaren: årsarvode 1,000 kr. jämte beräknat tjänstgöringsarvode å 500 kr. för månad under 1½ månad	» 1,750:—
Höjning av ordförandens arvode	» 1,500:—

---

 kr. 28,250:—

Häriifrån avgår förste deputeradens arvode	» 10,000:—
--	------------

Nettoökningen blir alltså	kr. 18,250:—
---------------------------------	--------------

vilket belopp kan ökas med 4,000 kronor (motsvarande nuvarande fullmäktige-arvodet), om riksgäldsdirektören ej är fullmäktig.

b) *Organisationen i övrigt.*

Avlöningskostnader (beräknade efter begynnelselönerna för de olika befattningarna exklusive dyrorts- och dyrtidstillägg)..	kr. 63,978:—
Särskilda arvoden för postbefordran	» 720:—
Kostnader för uniformsbeklädnad	» 2,250:—

(efter 225 kr. för år för 10 st. vaktmästare)

---

 kr. 66,948:—

Häriifrån avgår det belopp, varmed avlöningskostnaderna för den icke ordinarie personal, som kan antagas bli befordrad, beräknas komma att minskas	» 39,498:—
--	------------

---

 kr. 27,450:—

Sammanlagt skulle sålunda den årliga kostnadsökningen under ovan angivna förutsättningar kunna beräknas till omkring 45,000 kronor.

Stockholm den 5 december 1934.

KARL HILDEBRAND.

HARALD ÅKERBERG. EDVIN LEFFLER. HERMAN ERIKSSON.

ERIC HALLIN. ANDERS ANDERSON. GUSTAF ANDERSSON.

Artur Sandqvist.

Riksgäldskontorets organisation.

Enligt nuvarande avlö-
ningsstat.Enligt kommitténs för-
slag.

Siffrorna inom parentes angiva lönegraderna.

Kanslibyrån.

1 riksgäldssekreterare, chef (30).
1 sekreterare (26).
1 notarie (22).
1 kammarskrivare (17).
1 kontorsskrivare (11).

5

4 icke-ordinarie tjänstemän.

9

Kameralbyrån.

Riksgäldskommissarie, chef (30).

Räkenskapsavdelningen och kassa-
expeditionen.

1 riksgäldskommissarie, förestån-
dare (30).
1 statistiker (22).
1 kassör (22).
1 kammarskrivare (17).
2 kontorsskrivare (11).
4 kameralbiträden (7).
1 kontorsbiträde (4).
1 skrivbiträde (2).

12

8 icke-ordinarie tjänstemän.

20

Obligations- och kupongavdelningen.

1 kamrerare, föreståndare (26).
1 kammarskrivare (16).
1 kontorsskrivare (11).
3 kameralbiträden (7).¹
2 kontorsbiträden (4).
1 skrivbiträde (2).

9

22 icke-ordinarie tjänstemän.²

31

Kanslibyrån.

1 riksgäldssekreterare, chef (30).
1 sekreterare och ombudsman (27).
1 notarie (22).
1 kammarskrivare (17).
1 registrator (14).
2 kontorsbiträden (4).

7

2 icke-ordinarie tjänstemän.

9

Räkenskapsbyrån.

1 riksgäldskommissarie, chef (30).
1 kamrerare (24).
1 kassör (22).
1 kammarskrivare (17).
2 kammarskrivare (16).
1 förste kontorsskrivare (14).
4 kameralbiträden (7).
3 kontorsbiträden (4).

14

1 tjänsteman å extra stat
5 icke-ordinarie tjänstemän.

20

Obligationsbyrån.

1 riksgäldskommissarie, chef (30).
1 kamrerare (24).
1 revisor (22).
3 kontorsskrivare (11).
2 kameralbiträden (7).
8 kontorsbiträden (4).

16

15 icke-ordinarie tjänstemän.

31

¹ Härav 2 kameralbiträden å premielånsexpeditionen.² Härav 8 tjänstemän å premielånsexpeditionen.

Statsskuldbooksbyrån.

1 byrådirektör, chef (28).
 1 kamrerare (24).
 1 revisor (22).
 1 kammarskrivare (17).
 1 kontorsskrivare (11).
 3 kameralbiträden (7).
 3 kontorsbiträden (4).
 1 skrivbiträde (2).

12

14 icke-ordinarie tjänstemän.

26

Revisionsbyrån.

1 förste revisor, chef (27).
 1 revisor (22).
 1 kammarskrivare (16).
 1 kontorsbiträde (4).

4

5 icke-ordinarie tjänstemän.

9

Riksdagens ekonomiska förvaltningsbyrå.

1 byrådirektör, chef (27).
 1 kontorsbiträde (4).

2

Vaktmästare och telefonist.

1 förste riksgäldsvaktmästare (8).
 5 riksgäldsvaktmästare (6).

6

5 icke-ordinarie tjänstemän.

11

Statsskuldbooksbyrån.

1 riksgäldskommissarie, chef (30).
 1 kamrerare (24).
 1 revisor (22).
 1 kammarskrivare (17).
 3 kontorsskrivare (11).
 2 kameralbiträden (7).
 6 kontorsbiträden (4).

15

11 icke-ordinarie tjänstemän.

26

Revisionsbyrån.

1 förste revisor, chef (28).
 1 revisor (22).
 1 kammarskrivare (16).
 1 kameralbiträde (7).
 1 kontorsbiträde (4).

5

4 icke-ordinarie tjänstemän.

9

Riksdagens ekonombyrå.

1 byrådirektör, chef (28).
 1 kameralbiträde (7).

2

Vaktmästare och telefonist.

1 förste riksgäldsvaktmästare (9).
 6 riksgäldsvaktmästare (7).
 1 telefonist (2).

8

3 icke-ordinarie tjänstemän.

11

Sammanfattning för verket i dess helhet.

50 ordinarie tjänstemän.
 58 icke-ordinarie tjänstemän.
 108 Summa antal tjänstemän.

67 ordinarie tjänstemän.
 41 icke-ordinarie tjänstemän.
 108 Summa antal tjänstemän.